

**AGENCJA WŁASNOŚCI ROLNEJ
SKARBU PAŃSTWA**

RAPORT

**z działalności Agencji Własności Rolnej
Skarbu Państwa za 1992 r.**

Warszawa, marzec 1993 r.

	str.
Wstęp	3
1. Zakres zadań oraz akty prawne regulujące działalność statutową Agencji	4
2. Kierunki przekształceń w sektorze rolnictwa państwowego i społeczno-polityczne warunki ich realizacji	6
3. Realizacja zadań w zakresie przejmowania i zagospodarowania mienia	7
3.1. Charakterystyka państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej, których mienie podlega przejęciu do Zasobu WRSP	7
3.2. Przejmowanie mienia do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa	9
3.3. Zagospodarowanie mienia	10
4. Gospodarka mieszkaniowa	14
5. Zatrudnienie	15
6. Gospodarka finansowa	17
6.1. Finansowanie bieżącej działalności Agencji oraz działalności gospodarczej w Zasobie	18
6.2. Stan zaawansowania prac nad systemem oddłużenia mienia tworzącego Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa	19
7. Współpraca Agencji z zagranicą w 1992 r.	20
8. Stan organizacyjny Agencji.	21
8.1. Struktura organizacyjna Biura Prezesa Agencji	21
8.2. Organizacja i stan osobowy oddziałów terenowych Agencji	22
8.3. Organizacja szkoleń	23
9. Kontrola wewnętrzna	24
10. Utrudnienia i zagrożenia występujące w realizacji zadań statutowych	25
11. Reasumpcja	27
Wykaz załączników	29

Raport z działalności Agencji Własności Skarbu Państwa za 1992 r.

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa rozpoczęła działalność prawie z trzymiesięcznym opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw.

Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Przekształceń Własnościowych powołał Prezesa Agencji 28 stycznia 1992 roku. Zostały natychmiast wszczęte prace nad przygotowanymi w 1991 roku przez międzyresortowy Zespół projektami Statutu Agencji, regulaminu organizacyjnego oraz dokumentami dotyczącymi procedur przejmowania mienia rolnego Skarbu Państwa przez Agencję.

Statut Agencji WRSP, będący podstawowym aktem umożliwiającym Prezesowi Agencji podjęcie działań organizacyjnych i merytorycznych, został nadany rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 marca 1992 roku.

W dniu 18 marca 1992 roku Prezes Agencji wydał zarządzenia wprowadzające Regulamin Organizacyjny i dotyczące utworzenia oddziałów terenowych Agencji.

Mając na uwadze konieczność pilnego wprowadzenia w życie ustawy, Prezes Agencji w okresie od 24 lutego do 3 marca zorganizował 6 regionalnych narad z udziałem wojewodów, przedstawicieli państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej i dyrektorów oddziałów wojewódzkich BGŻ. Na spotkaniach tych omówione zostały problemy związane z organizacją struktur terenowych Agencji oraz podjęte ustalenia co do sposobu wykonywania prac związanych z przejmowaniem nieruchomości rolnych będących w zarządzie ppgr do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

W szczególności przyjęto następujące ustalenia:

- organy założycielskie ppgr spowodują podjęcie prac związanych z przygotowaniem dokumentacji formalno-prawnej, w tym dokumentacji geodezyjnej w odniesieniu do mienia znajdującego się w zarządzie państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej,
- organy założycielskie zobowiązały się do opracowania projektów harmonogramów przekazania - przejęcia mienia Skarbu Państwa, będącego w zarządzie ppgr do Zasobu,
- Agencja otrzyma od organów założycielskich skróconą informację w formie ankiety o przedsiębiorstwach rolnych podlegających przejęciu do Zasobu,
- organy administracji państwowej przygotowują aktualne informacje, dotyczące stanu zagospodarowania PFZ, tj. ile gruntów objętych jest umowami dzierżawy i najmu, ile w dożywotnim użytkowaniu emerytów i rencistów, gdzie toczy się postępowanie administracyjne w związku z zarzutem o sprzeczne z prawem przejęcie gruntów na Skarb Państwa,
- z gruntów PFZ przejmowanych do Zasobu wyłączone będą lasy i grunty przeznaczone do zalesienia, które zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach państwowych (Dz.U.Nr 101, poz.444) mają przejąć Lasy Państwowe,
- w pierwszej kolejności do Zasobu będą przekazywane odpowiednimi decyzjami te nieruchomości PFZ, na które ustalono wcześniej nabywców.

Podczas spotkań regionalnych Prezes Agencji szczególnie dużo uwagi poświęcił skonsultowaniu z zainteresowanymi wojewodami terytorialnego zasięgu działania poszczególnych oddziałów terenowych Agencji i ich siedzib, a także kandydatów na dyrektorów tych oddziałów. Podczas tych konsultacji Prezes Agencji przeprowadził indywidualne rozmowy z kandydatami na dyrektorów oddziałów terenowych Agencji wskazanych przez zainteresowanych wojewodów.

Przeprowadzone rozmowy i zebrane w późniejszym czasie opinie o kandydatach, pozwoliły wyłonić kandydatów, którzy w III dekadzie marca ub.r. zostali przez Prezesa powołani na stanowiska dyrektorów oddziałów terenowych Agencji.

Dorobek spotkań regionalnych był wykorzystany w pracach nad przygotowaniem szczegółowych zasad i trybu postępowania w zakresie przejmowania i zagospodarowania mienia po likwidowanych państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej.

1. Zakres zadań oraz akty prawne regulujące działalność statutową Agencji.

Podstawowe zadania Agencji w zakresie realizacji przekształceń własnościowych w rolnictwie państwowym zostały określone w ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1991 r. Nr 107 poz. 464 oraz z 1993 r. Nr 5, poz.23 i Nr. 6, poz. 29). W ustawie przewiduje się sukcesywne przejmowanie do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa nieruchomości rolnych Skarbu Państwa po zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej, nieruchomości znajdujących się w użytkowaniu lub faktycznym władaniu osób fizycznych, osób prawnych oraz innych jednostek organizacyjnych, a ponadto wchodzących w skład Państwowego Funduszu Ziemi. Proces przejmowania mienia do Zasobu powinien być zakończony do końca 1993 r.

Agencja wykonuje zadania wynikające z polityki Państwa, a w szczególności w zakresie:

- tworzenia warunków sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu potencjału produkcyjnego Zasobu Skarbu Państwa,
- restrukturyzacji oraz prywatyzacji mienia Skarbu Państwa użytkowanego na cele rolnicze,
- obrotu nieruchomościami i innymi składnikami majątku Skarbu Państwa użytkowanego na cele rolne,
- administrowania zasobami majątkowymi Skarbu Państwa przeznaczonymi na cele rolne,
- tworzenia gospodarstw rolnych,
- zabezpieczenia majątku Skarbu Państwa,
- prowadzenia prac urządzeniowo-rolnych na gruntach Skarbu Państwa oraz popierania organizowania na gruntach Skarbu Państwa prywatnych gospodarstw rolnych,
- tworzenia miejsc pracy w związku z restrukturyzacją państwowej gospodarki rolnej.

Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa przejętym przez Agencję może następować poprzez:

- sprzedaż,
- oddanie na czas oznaczony do odpłatnego korzystania osobom prawnym lub fizycznym,
- wniesienie do spółki,
- oddanie na czas oznaczony administratorowi w celu gospodarowania,
- przekazanie w zarząd.

Ustawa określa podstawowe warunki i zasady postępowania w przypadku sprzedaży, dzierżawy i najmu całości mienia lub jego części. Nabywcy lub dzierżawcy są wyłaniani w drodze przetargu ofert lub licytacji. W uzasadnionych gospodarczo przypadkach dopuszcza się możliwość nieodpłatnego przekazania nieruchomości na zasadach użyczenia a także odłogowania.

Agencja może z Zasobu wydzielić zasoby mieszkaniowe w celu:

- sprzedaży mieszkań, wraz z budynkami gospodarczymi, garażami i przynależnymi do nich gruntami,
- nieodpłatnego przekazania na własność gminie w drodze umowy budynków mieszkalnych, gospodarczych, garaży i infrastruktury mieszkaniowej do zasobów komunalnych wraz z przynależnymi gruntami.

Agencja prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, a roczny plan finansowy i kierunki rozdysponowania środków finansowych ustala Prezes Agencji w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Ministrem Finansów.

Zgodnie z ustawą Prezes Agencji składa roczny raport z działalności Agencji Sejmowi oraz kwartalny raport Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Poza ustawą działalność Agencji regulują:

- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1992 r. w sprawie zasad i trybu postępowania przy pierwszeństwie nabycia mieszkań wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 12, poz.42),
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 16 stycznia 1992 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu sprzedaży nieruchomości i ich części składowych wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, warunków rozkładania ceny sprzedaży na raty oraz stawki szacunkowej gruntów (Dz.U. Nr 12, poz.39),
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 21 stycznia 1992 r. w sprawie szczegółowego trybu przekazywania w zarząd mienia wchodzącego w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 12, poz.50),
- rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 marca 1992 r. w sprawie nadania Statutu Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 24, poz.104).

Uwzględniając konieczność zapewnienia jednolitego i sprawnego postępowania przy przejmowaniu i zagospodarowaniu mienia Prezes Agencji w maju 1992 r. wydał zarządzenie wewnętrzne, w którym określono:

- zasady przejmowania mienia zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej oraz gospodarowanie mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- tryb przejmowania mienia do Zasobu oraz wzory dokumentów z tym związanych,
- wzory umów i regulaminów.

Jednocześnie opracowano system ewidencji mienia, na który składają się:

- wzory kart ewidencyjnych Zasobu pochodzącego z likwidacji ppgr, PFZ i innych jednostek oraz jego zagospodarowania,
- wzory syntetycznych kart ewidencji Zasobu pochodzącego z likwidacji ppgr i innych jednostek oraz z PFZ i przejętego na podstawie przepisów szczególnych,
- wzory syntetycznych kart obrazujących sposób zagospodarowania Zasobu.

W oparciu o przyjęty system ewidencji mienia opracowane zostały zasady i zakres przepływu informacji w Agencji.

Łącznie w 1992 r. Prezes Agencji wydał 15 zarządzeń i 8 decyzji, których celem było zapewnienie jednolitych w skali kraju zasad przekształceń w rolnictwie państwowym oraz sprawności organizacyjnej Agencji.

2. Kierunki przekształceń w sektorze rolnictwa państwowego i społeczno-polityczne warunki ich realizacji.

Polityka Agencji w zakresie przejmowania i rozdysponowania nieruchomości rolnych Skarbu Państwa została sprecyzowana w dokumencie pn. "Kierunki działania Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa". Dokument ten, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszego Raportu, został przesłany 28 września 1992 r. Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, zainteresowanym ministrom oraz wojewodom. Załączony został także do Raportu za III kwartał.

Zawarte w nim tezy w pełni respektują zasady wynikające z ustawy. Uwzględniają również warunki ekonomiczne i społeczne w jakich obecnie zasady te są realizowane.

Wobec braku uwag ze strony adresatów do przedłożonego dokumentu należy uznać, że zyskał on ich pełną aprobatę.

Zgodnie z ustawą Agencja opracowała i przedłożyła Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej raporty z działalności Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa za okres do 30 czerwca i za III kwartał 1992 r. W raportach tych Agencja informowała o przebiegu realizacji zadań ustawowych oraz o występujących zagrożeniach w ich realizacji.

Opracowany w lipcu 1992 r. Raport za okres do 30 czerwca 1992 r., był przedmiotem oceny Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej na odbytym 12 sierpnia 1992 r. posiedzeniu Kierownictwa resortu z udziałem Prezesa Agencji i dyrektorów oddziałów terenowych Agencji.

Podczas tego posiedzenia Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej po wysłuchaniu dodatkowych wyjaśnień ze strony Prezesa Agencji i jego współpracowników, pozytywnie ocenił całokształt dotychczasowej działalności Agencji. Wyraził natomiast wątpliwości co do słuszności rozwiązań przyjętych w obowiązującej dotąd ustawie o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa i planowanych przez Agencję zgodnie z tą ustawą form rozdysponowania mienia przejmowanego po likwidowanych państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej zapowiedział wystąpienie z inicjatywą zmiany ustawy, w której sprecyzuje pogląd resortu co do kierunków przekształceń własnościowych w rolnictwie.

Raport ten był także rozpatrywany na wspólnym posiedzeniu Sejmowej i Senackiej Komisji Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej 16 września 1992 r. Po wysłuchaniu wyjaśnień i dyskusji, obradujące Komisje przyjęły następujące stanowisko; "Połączone komisje rolnictwa Sejmu i Senatu przyjmują do wiadomości raport Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa wraz z propozycjami podjęcia działań, aby przeciwdziałać skutecznie zagrożeniom w realizacji zadań statutowych Agencji".

Również w odniesieniu do raportu za III kwartał 1992 r. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej nie wniósł uwag.

Problematyką przekształceń własnościowych w państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej zajmowała się także Rada Przekształceń Własnościowych przy Prezesie Rady Ministrów na posiedzeniu w dniu 17 listopada 1992 r., wydając w tym zakresie opinię, która stanowi załącznik nr 2 do niniejszego Raportu.

Proces przekształceń w sektorze rolnictwa państwowego był prowadzony w 1992 r. w trudnych warunkach polityczno-społecznych i ekonomicznych.

Oprócz przewidywanych zagrożeń o charakterze ekonomiczno-społecznym (recesja, wzrost bezrobocia) pojawiły się zagrożenia o charakterze politycznym.

Hasła o możliwości przekazywania ziemi Skarbu Państwa we "władanie" chłopom lub wręcz o parcelacji ppgr, głoszone przez niektórych polityków szukających popularności za wszelką cenę, mogą być bardzo groźne dla całego procesu przekształceń w rolnictwie państwowym i mogą powodować powstawanie lokalnych konfliktów pomiędzy załogami ppgr, a rolnikami indywidualnymi.

Pierwsze przykłady takich konfliktów zostały już odnotowane (woj. opolskie, płockie). Podejmowane próby wywołania niekorzystnego społeczno-politycznego klimatu dla działań Agencji realizującej ustawowe zadania mogą być groźniejsze dla sprawnego przeprowadzenia przekształceń w sektorze rolnictwa państwowego niż występujące trudności ekonomiczno-finansowe.

3. Realizacja zadań w zakresie przejmowania i zagospodarowania mienia.

3.1. Charakterystyka państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej, których mienie podlega przejściu do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Zgodnie z podjętymi ustaleniami na odbytych w lutym 1992 r. naradach regionalnych z wojewodami, państwowe przedsiębiorstwa gospodarki rolnej, dla których organem założycielskim są wojewodowie i Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, przekazały informacje w formie ankiety o nieruchomościach rolnych i innych składnikach majątkowych, znajdujących się w ich zarządzie wg stanu na 31 grudnia 1991 r.

Z informacji tych wynika, że Agencja miała do przejścia 1495 państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej w tym Kombinat Rolno-Przemysłowy "Igloopol" w Dębicy. Z ogólnej liczby przedsiębiorstw podlegających przejściu ponad 63% to przedsiębiorstwa jednozakładowe. Najwięcej jednostek gospodarczych przewidzianych do przejścia znajdowało się na obszarze działania Oddziału Terenowego w Bydgoszczy (168), a najmniej w Łodzi (52). Oddział Terenowy w Warszawie miał do przejścia 158 jednostek, w tym gros stanowiły przedsiębiorstwa hodowli roślin i zwierząt, z terenu całego kraju. To specjalne zadanie Oddziału Terenowego w Warszawie wiąże się z koniecznością ścisłej współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, które powinno wytyczyć kierunki i zapewnić warunki prawne i finansowe działania organizowanych przez Agencję spółek hodowli twórczej i specjalistycznych gospodarstw skarbowych.

Ogólna powierzchnia użytków rolnych będących w dyspozycji tych przedsiębiorstw wynosiła 3130 tys. ha, w tym gruntów ornych 2494 tys. ha, tj. ok. 80%. Największe powierzchnie użytków rolnych, po ok. 340 tys. ha, mają do przejścia oddziały terenowe w Koszalinie i w Warszawie.

Ponad 293 tys. ha gruntów było odłogowanych (nie obsianych), co stanowiło 9,4% użytków rolnych przewidzianych do przejścia przez Agencję. Największy, ponad 25% udział gruntów odłogowanych występował na terenie oddziałów terenowych w Koszalinie i Rzeszowie, najmniejszy w oddziałach terenowych w Poznaniu i Opolu (1,2 - 1,5%).

Ogólna wartość majątku trwałego netto w tych przedsiębiorstwach wynosiła 87.056 mld zł, wartość majątku obrotowego 11.419 mld zł, a łączne zadłużenie 12.646 mld zł. Najwyższy poziom wyposażenia w majątek trwały na 1 ha użytków rolnych posiadały przedsiębiorstwa w oddziałach terenowych: łódzkim - 44,2 mln zł i rzeszowskim - 41,3 mln zł, a najniższy około 20 mln zł w bydgoskim, suwalskim i olsztyńskim.

Przedsiębiorstwa te posiadały 313.255 mieszkań, z których w 158.536, tj. 50,6% zamieszkiwali pracownicy, w 103.672, tj. 33,1% emeryci, a w 49.900 inni użytkownicy. Pustostany stanowiły 0,4% ogółu mieszkań. Najwięcej mieszkań zamieszkanymi przez osoby nie związane z przedsiębiorstwami występowało w oddziałach terenowych: koszalińskim - 23% i suwalskim - 22%.

Zatrudnienie w przedsiębiorstwach przewidzianych do przejścia przez Agencję wynosiło ponad 261 tys. osób, w tym na stanowiskach nierobotniczych około 46 tys. osób, tj. 17,7% ogółu zatrudnionych.

Z informacji zawartych w sprawozdaniu GUS o symbolu F-01, zawierającym dane o działalności gospodarczej ppgr w 1991r. wynika, że zamknęły one swoją działalność stratą bilansową w wysokości 5,5 bln zł. W porównaniu z rokiem 1990 wystąpiło ponad dwukrotne pogorszenie wyników.

Zapasy ogółem w liczbach bezwzględnych ukształtowały się na poziomie stanu na koniec 1990r. i wynosiły 9,5 bln zł (biorąc jednak pod uwagę inflację relatywnie poziom zapasów gwałtownie się obniżył).

Oprócz gruntów ze zlikwidowanych przedsiębiorstw Agencja przejmie do Zasobu grunty z Państwowego Funduszu Ziemi.

Ogólna powierzchnia gruntów znajdujących się w dyspozycji PFZ, według stanu na 31 grudnia 1991 r., zgodnie z danymi zawartymi w informacjach statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego, wynosiła około 798 tys. ha. Podkreślenia wymaga fakt, że w oddziałach terenowych: łódzkim, lubelskim i rzeszowskim grunty Państwowego Funduszu Ziemi stanowiły ponad 50% ogółu gruntów przewidzianych do przejęcia przez Agencję.

W 1992 r. sytuacja produkcyjno-ekonomiczna państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej uległa dalszemu pogorszeniu. Z danych statystycznych (zał. nr 4) wynika, że państwowe przedsiębiorstwa gospodarki rolnej podlegające wojewodom i Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w 1992 r. zanotowały znaczny, w stosunku do roku poprzedniego, spadek produkcji. Powierzchnia zasiewów ogółem zmniejszyła się o 16% (w kraju o 4,1%), zbóż o 15,3% a ziemniaków o ponad 40%. Tendencję spadkową - wynikającą przede wszystkim z niekorzystnych warunków agro-meteorologicznych, a także z wydatnego bo ponad 50% spadku nawożenia mineralnego, odnotowano w poziomie zbiorów podstawowych ziemiopłodów. Zbiory zbóż wyniosły 3521 tys. ton i były niższe w porównaniu z rokiem ubiegłym o ponad 37%. Niższe o prawie 26% w stosunku do roku ubiegłego były również zbiory rzepaku, które wyniosły 504 tys. ton. Największy, wręcz katastrofalny spadek zbiorów (ponad 60%) odnotowano w ziemniakach.

Trudna sytuacja ekonomiczna, pogłębiona trwającą od wiosny 1992 r. suszą i spadkiem zbiorów ziemiopłodów miała wpływ na poziom produkcji zwierzęcej.

Pogłowie zwierząt gospodarskich w ppgr wg stanu na 30 czerwca 1992 r. uległo zmniejszeniu w stosunku do analogicznego okresu w roku poprzednim i w poszczególnych gatunkach zwierząt wynosiło:

- bydło	- spadek o 24,8%
- w tym: krowy	- spadek o 19,8%
- trzoda chlewna	- spadek o 12,3%
- w tym: lochy	- spadek o 7,9%
- owce	- spadek o 56,0%

Podobny w skali spadek odnotowano w IV kwartale 1992 r. w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku.

Szczegółowe informacje o wynikach produkcyjnych w 1992 r. w układzie regionalnym zawiera załącznik nr 5.

Spadek produkcji, pomimo wzrostu cen, spowoduje, jak należy sądzić, dalsze pogorszenie wyników finansowych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej. Pełne dane w tym zakresie dostępne będą w kwietniu 1993 r.

Ocena ta wskazuje, że wynik finansowy 1991 r - strata bilansowa w wysokości 5,5 bln.zł. może ulec za 1992 r. dalszemu pogorszeniu tym bardziej, że w 1992 r. wzrosły poważnie pozaprodukcyjne obciążenia ppgr m.in. z tytułu zwiększonej składki ZUS.

Dalsze pogorszenie i tak trudnej sytuacji ekonomicznej ppgr znacznie utrudni działalność Agencji w 1993 r.

3.2. Przejmowanie mienia do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Agencja rozpoczęła przejmowanie nieruchomości rolnych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w czerwcu 1992 r. Zgodnie z Rządowym programem prywatyzacji Agencja miała przejąć w ciągu roku do Zasobu mienie po likwidacji 400 - 600 przedsiębiorstwach.

W 1992 r. wojewodowie i Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej podjęli decyzje o likwidacji 882 państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej. Oddziały terenowe Agencji w oparciu o protokoły zdawczo-odbiorcze przejęły do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa mienie po zlikwidowanych 539 przedsiębiorstwach państwowych. W pozostałych 343 byłych przedsiębiorstwach, po ustanowieniu tymczasowego zarządcy rozpoczęto przygotowanie dokumentów wymaganych przy przejęciu protokółarnym majątku.

Tempo przejmowania przedsiębiorstw narastało i tak: w II kwartale przejęto mienie 10 zlikwidowanych przedsiębiorstw, w III kwartale 231 a w IV kwartale 298 przedsiębiorstw.

Proces likwidacji przedsiębiorstw i przejmowania ich mienia do Zasobu jest zróżnicowany regionalnie.

Liczba i udział procentowy przedsiębiorstw zlikwidowanych i przedsiębiorstw, których mienie zostało przejęte protokółarnie, w stosunku do ogólnej liczby przedsiębiorstw podlegających przejęciu przez Agencję, w poszczególnych oddziałach terenowych przedstawia się następująco:

Oddział Terenowy Agencji	Przedsiębiorstwa zlikwidowane	Przedsięb., których mienie przejęto protokółarnie do Zasobu WRSP
1. Elbląg	130 tj. 86%	43 tj. 28%
2. Łódź	44 tj. 85%	25 tj. 48%
3. Poznań	57 tj. 84%	57 tj. 84%
4. Szczecin	64 tj. 78%	54 tj. 66%
5. Rzeszów	44 tj. 77%	26 tj. 46%
6. Olsztyn	69 tj. 75%	41 tj. 45%
7. Bydgoszcz	106 tj. 63%	58 tj. 35%
8. Lublin	42 tj. 62%	33 tj. 49%
9. Gorzów	52 tj. 55%	26 tj. 28%
10. Warszawa	84 tj. 55%	64 tj. 41%
11. Koszalin	75 tj. 48%	52 tj. 33%
12. Suwałki	33 tj. 36%	20 tj. 22%
13. Opole	40 tj. 33%	28 tj. 23%
14. Wrocław	41 tj. 31%	11 tj. 8%

Z powyższego zestawienia wynika, że proces przejmowania mienia do Zasobu najsprawniej przebiega na terenie działania Oddziału Terenowego Agencji w Poznaniu, gdzie przy dużym zaawansowaniu likwidacji przedsiębiorstw jednocześnie następuje protokółarne ich przejęcie. Zróżnicowanie przebiegu przejmowania nieruchomości rolnych do Zasobu zależy nie tylko od sprawności oddziałów terenowych Agencji, lecz w dużym stopniu także od właściwego współdziałania organów założycielskich, dyrekcji i załóg przedsiębiorstw uczestniczących w tym procesie.

Wykaz przedsiębiorstw zlikwidowanych i przejętych protokółarnie (539) zawiera załącznik nr 6, a przedsiębiorstw tylko zlikwidowanych, gdzie trwa proces przygotowania dokumentacji (343) przedstawia załącznik nr 7.

Dane prezentowane w dalszej części "Raportu" dotyczą wyłącznie mienia przedsiębiorstw (539) przejętych protokółarnie z pełną dokumentacją i ujętych w ewidencji Zasobu.

Przedsiębiorstwa te posiadały w zarządzie 1 369 631 ha gruntów, oraz dysponowały majątkiem trwałym i obrotowym o łącznej wartości 34 987 mld zł. W chwili przejmowania zatrudniały 90 412 osób, tj. 6,6 osób w przeliczeniu na 100 ha gruntów.

W 1992 r. Agencja przejęła także 59 250 ha, tj. 7,4% gruntów będących dotychczas w zasobach Państwowego Funduszu Ziemi.

Ponadto przejęto 3 352 ha gruntów od jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej oraz z innych tytułów.

Łącznie od początku swej działalności Agencja przejęła do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa 1 432 232 ha gruntów, tj. 36,5% ogółu gruntów rolnych przewidzianych do przejęcia. Realizacja procesu przejmowania mienia będącego w zarządzie ppgr oraz gruntów PFZ napotyka na szereg barier. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć:

- nieuregulowany stan prawny nieruchomości będących w zarządzie ppgr,
- niekompletna dokumentacja geodezyjna niezbędna do przejęcia nieruchomości będących w zarządzie ppgr i w zasobach PFZ,
- wysokie i stale rosnące zadłużenie państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej.

Szczegółowe dane dotyczące przejmowania mienia do Zasobu w układzie regionalnym zawierają załączniki nr: 8, 9, 10.

3.3. Zagospodarowanie mienia.

Podstawowa zasada gospodarowania mieniem rolnym Skarbu Państwa zakłada, że Zasób nieruchomości rolnych Skarbu Państwa przejętych przez Agencję będzie służył, w kolejnych etapach przekształceń rolnictwa, głównie rozwojowi gospodarstw rodzinnych. Będzie to następowało przez sprzedaż lub przekazanie w dzierżawę nieruchomości rolnych Zasobu w celu powiększenia wielkości (koncentracja ziemi) istniejących i tworzenie nowych gospodarstw rodzinnych.

Sprzedaż wielkorolnych gospodarstw będzie ograniczana do sytuacji, w których gospodarstwa te stanowić będą zaplecze dla działalności gospodarczej ich nabywców, stwarzającej warunki rozwoju gospodarczego okolicy bądź regionu o małym popycie na ziemię ze strony rolników - gospodarstw rodzinnych.

Gospodarstwa skarbowe wyodrębnione w trakcie reorganizacji ppgr, będą wydierżawiane lub powierzane do administrowania. Jeśli grunty tych gospodarstw będą oferowane do sprzedaży lub dzierżawy gospodarstwu rodzinnemu, to będzie to następowało w taki sposób aby rozłóg gruntów, pozostających nadal w gospodarstwach skarbowych, zapewniał warunki efektywnego gospodarowania na nim.

Przestrzegając tych zasad oraz działając zgodnie z procedurami zagospodarowania mienia, dla każdego przejętego przedsiębiorstwa opracowywane są programy restrukturyzacyjne. Przewidywano, że propozycje sposobu zagospodarowania mienia będą opracowywane przez organy założycielskie przedsiębiorstw przed podjęciem decyzji o ich likwidacji. W praktyce programy te opracowują tymczasowi zarządcy gospodarstw rolnych Skarbu Państwa wspólnie z pracownikami oddziałów terenowych Agencji. Programy te są następnie opiniowane przez ekspertów zewnętrznych.

Podstawowym celem restrukturyzacji ujętej w formie programu jest zaprojektowanie i przeprowadzenie zmian w zakresie organizacji i zarządzania jednostkami gospodarczymi (zakładami, obiektami, tj. zorganizowanymi składnikami mienia) łącznie z odpowiednimi zmianami struktury rzeczowej tych jednostek organizacyjnych. Jednocześnie następuje wyodrębnienie niezorganizowanych składników mienia (działek gruntów, pojedynczych budynków, maszyn itp.) z określeniem ich przeznaczenia.

Realizacja wyżej wymienionych zasad uwzględnia kilka podstawowych kryteriów reorganizacji przejętego do Zasobu mienia byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej i tak:

- otwartość Zasobu na zaspokojenie występującego popytu na kupno lub dzierżawę ziemi ze strony rolników indywidualnych,
- potrzebę uwzględnienia przy zbliżonej wartości ofert na dzierżawę lub administrowanie propozycji dla pracowników przejętych przedsiębiorstw w celu zapewnienia im przynajmniej okresowo miejsc pracy,
- wymóg sprawności organizacyjnej jednostek gospodarczych Agencji,
- wymóg efektywności ekonomicznej w gospodarowaniu mieniem Skarbu Państwa, a więc wymóg rozwiązań, szczególnie w organizacji jednostek gospodarczych, wg trzech pierwszych kryteriów, rokujących najwyższy dochód w stosunku do wartości objętego przez nie mienia (ziemi i wyposażenia w środki produkcji),
- odpowiedzialności osobistej każdego pracownika Agencji za gospodarowanie powierzonym jej mieniem.

Opracowane i zatwierdzone przez dyrektora oddziału terenowego Agencji programy restrukturyzacyjne przesyłane są do Biura Prezesa Agencji, co zapewnia Prezesowi Agencji sprawowanie nadzoru i kontroli nad sposobem ich przygotowania i realizacji.

W przypadku gdy program restrukturyzacji przewiduje sprzedaż lub dzierżawę nieruchomości (zorganizowanych obiektów lub ich części) ogłaszane są wykazy nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży lub dzierżawy oraz ogłoszenia o zamierzanych przetargach.

Wykazy, podobnie jak ogłoszenia o przetargach, podawane są do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości oraz w siedzibie gospodarstwa rolnego Skarbu Państwa, siedzibie oddziału terenowego Agencji i w prasie lokalnej. Dodatkowo, dla nieruchomości, których wartość szacunkowa przekracza równowartość 5 tys. kwintali żyta (ustaloną stosownie do przepisów o podatku rolnym), wykazy ogłaszane są w prasie centralnej.

* * *

W ramach przygotowania do zagospodarowania nieruchomości rolnych przejętych przez Agencję w 1992 r. ogłoszono 502 wykazy, w tym 253 w prasie centralnej i zamieszczono ogłoszenia o 480 przetargach (w tym 264 w prasie centralnej) na sprzedaż lub dzierżawę nieruchomości. W analizowanym okresie odbyło się 406 przetargów. Areal gruntów oferowanych do sprzedaży lub dzierżawy w ramach ogłoszonych przetargów wyniósł 226,7 tys.ha z czego najwięcej w oddziale terenowym w Olsztynie - 52,2 tys.ha, w Opolu - 43,7 tys. ha, i w Poznaniu - 33,8 tys.ha. W wyniku odbytych 406 przetargów ustalono nabywców na 14,0 tys.ha. oraz dzierżawców na 74.5 tys.ha. Szczegółowe dane dotyczące przetargów w układzie oddziałów terenowych zawiera załącznik nr 11.

Jak wynika z zaprezentowanych liczb na 39,0% oferowanych do sprzedaży lub dzierżawy gruntów ustalono nowych użytkowników.

Zaznaczyć należy, że na przetargi zgłasza się zbyt mała liczba potencjalnych oferentów. Zdarzają się przypadki "odbycia" pierwszego przetargu bez oferentów lub braku ustalenia nabywców lub dzierżawców. Nieodosobnionymi przypadkami są sytuacje zgłaszania się jednego oferenta, co w rzeczywistości sprowadza się do negocjowania warunków umowy, a nie klasycznego przetargu. Nie wynika to z braku zainteresowania rolników zakupem lub dzierżawą ziemi. Głównym problemem jest brak środków finansowych oraz trudności z uzyskaniem preferencyjnych kredytów na zakup ziemi i wykup majątku obrotowego. Pomimo formalnego zapisu w ustawie budżetowej na 1992 r. oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 marca 1992 r. w sprawie szczegółowego zakresu, zasad i trybu finansowania z budżetu państwa dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych w roku 1992, banki nie uruchomiły kredytów preferencyjnych na zakup ziemi. By odblokować dzierżawę i zakup nieruchomości konieczne jest zewnętrzne wspomaganie finansowe potencjalnych inwestorów.

Przykładem takich rozwiązań może być porozumienie zawarte przez Oddział Terenowy Agencji w Poznaniu z Ludowym Bankiem Spółdzielczym w Strzałkowie, które zakłada, że rolnicy kupujący nieruchomości rolne Skarbu Państwa mogą uzyskać preferencyjny kredyt oprocentowany w wysokości 20% pod warunkiem, że środki uzyskane ze sprzedaży zostaną przeznaczone na spłatę zadłużenia Gospodarstwa Rolnego Skarbu Państwa w Strzałkowie. Jest to jednak nieliczny przypadek współdziałania banku z Agencją.

Odrębnym zagadnieniem jest możliwość dzierżawy nieruchomości rolnych przez podmioty zagraniczne. Liczba inwestorów zagranicznych, którzy interesowali się nieruchomościami rolnymi w Polsce, a ich oferty zawierały sprecyzowane zamiary, była niewielka. Oferty inwestorów zagranicznych po pozytywnym zaopiniowaniu przez oddział terenowy Agencji są przesyłane do Biura Prezesa Agencji. W 1992 roku wpłynęło 7 takich wniosków. Wszystkie zostały skierowane do Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w celu uzyskania zgody na dzierżawę nieruchomości rolnych podmiotom zagranicznym.

W 1992 r. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej wyraził w dwóch przypadkach zgodę, na dzierżawienie nieruchomości rolnych przez podmiot zagraniczny, a w odniesieniu do 3 wniosków przekazał informację, że wyrazi zgodę na wydzierżawienie podmiotom zagranicznym określonych nieruchomości rolnych po uprzednim ich przejęciu do Zasobu. W przypadkach w których uzyskano zgodę, jeden z przetargów odbył się z udziałem podmiotu zagranicznego, jednak przetarg rozstrzygnięto na korzyść rolnika indywidualnego; drugi przetarg jeszcze nie doszedł do skutku.

W efekcie przeprowadzonych przetargów oraz ustalenia kandydatów na nabywców przed 1992 r. Agencja sprzedała 9 527 ha, w tym 5 100 ha gruntów pochodzących z byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej i 4 396 ha gruntów z Państwowego Funduszu Ziemi.

Ogółem zawarto 2 377 umów sprzedaży, w tym 2 354 z osobami fizycznymi.

Sprzedaży dokonano w 13 oddziałach terenowych Agencji. Najwięcej gruntów sprzedano w oddziałach:

-	poznańskim	- 2043 ha -	na które zawarto 169 umów sprzedaży, w tym 161 umów z osobami fizycznymi na 1 641 ha,
-	koszalińskim	- 1660 ha -	na które zawarto 63 umowy sprzedaży, w tym 61 umów z osobami fizycznymi na 280 ha,
-	elbląskim	- 1205 ha -	na które zawarto 89 umów sprzedaży, w tym 88 umów z osobami fizycznymi na 1135 ha,
-	suwalskim	- 1146 ha -	na które zawarto 710 umów sprzedaży, wszystkie z osobami fizycznymi.

Cena sprzedaży gruntów, pochodzących zarówno z byłych ppgr jak i PFZ wyniosła średnio w skali kraju 5,0 mln.zł za hektar, zawierając się w przedziale od 2,3 mln.zł/ha w Oddziale Terenowym Agencji w Gorzowie Wlkp. poprzez 5,3 mln.zł/ha w Oddziale Terenowym Agencji w Elblągu i Lublinie do 8,7 mln.zł/ha w Oddziale Terenowym Agencji w Poznaniu. Średnia cena uzyskana w transakcjach sprzedaży jest o 62% wyższa od średniej ceny ewidencyjnej sprzedanych gruntów określonej w oparciu o rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 16 stycznia 1992 r. Nabywcami gruntów były głównie osoby fizyczne zakupujące niewielkie arealy gruntów. Jedynie w dwu przypadkach dokonano sprzedaży zorganizowanych gospodarstw. W jednym przypadku (w oddziale terenowym w Koszalinie) nabywcą była spółka Pomerania-Inwest, która zakupiła 1377 ha gruntów pochodzących ze zlikwidowanego ppgr. Spółka Pomerania-Inwest prowadzi działalność w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, a zakupione przez nią gospodarstwo stanowić będzie zaplecze surowcowe dla jej działalności przetwórczej. Spółka ta była jedynym oferentem lecz ze względu na wyjątkowo trudną sytuację ekonomiczną gospodarstwa (wysokie zadłużenie i brak kapitału na zakup środków obrotowych) podjęto decyzję sprzedaży tego obiektu. Nadwyżka środków finansowych uzyskanych z tej transakcji została przeznaczona na restrukturyzację innych zagrożonych ekonomicznie gospodarstw rolnych Skarbu Państwa.

W drugim przypadku (w oddziale olsztyńskim) sprzedano osobie fizycznej gospodarstwo o powierzchni 650 ha gruntów.

Ponadto zmniejszenie Zasobu nastąpiło w wyniku nieodpłatnego przekazania gruntów:

- 682 ha przekazano Parkom Narodowym,
- 175 ha na rzecz osób prawnych Kościoła Katolickiego,
- 108 ha na rzecz osób posiadających działki gruntów w dożywotnim użytkowaniu,
- 40 ha Lasom Państwowym,
- 24 ha wniesiono do spółki,
- 7 ha spółdzielni mieszkaniowej.

Łączne zmniejszenie arealu Zasobu w wyniku sprzedaży i nieodpłatnego przekazania wyniosło 10 563 ha gruntów.

W wyniku odbytych przetargów ustalono dzierżawców na 74 tys. ha gruntów. Wg stanu na koniec grudnia 1992 r. umowy dzierżawy zawarto na ogólną powierzchnię 48 866 ha gruntów, w tym 35 308 ha, pochodziło ze zlikwidowanych ppgr a 13 300 ha z PFZ.

Najwięcej gruntów wydzierżawiono w oddziałach:

- poznańskim	-	14 191 ha, w tym 12 315 ha gruntów pochodzących z byłych ppgr, na które zawarto 22 umowy dzierżawy, w tym 9 z osobami fizycznymi.
- lubelskim	-	9 881 ha, w tym 6 263 ha gruntów pochodzących z byłych ppgr, na które zawarto 35 umów dzierżawy, w tym 29 z osobami fizycznymi,
- bydgoskim	-	5 854 ha, w tym 5 180 ha gruntów pochodzących w byłych ppgr, na które zawarto 127 umów dzierżawy w tym 121 z osobami fizycznymi,
- szczecińskim	-	4 985 ha, w tym 4 929 ha gruntów pochodzących z byłych ppgr, na które zawarto 1 umowę dzierżawy,
- gorzowskim	-	3 065 ha, w całości pochodzących z Państwowego Funduszu Ziemi, na które zawarto 2785 umów z osobami fizycznymi.

Dzierżawcami dużych zorganizowanych arealów gruntów są głównie spółki pracowników oraz spółki prawa handlowego działające w otoczeniu rolnictwa. Tylko w nielicznych przypadkach dzierżawcami są osoby fizyczne. Znaczny obszar gruntów dzierżawionych przez osoby fizyczne stanowią grunty, pochodzące głównie z zasobów PFZ, na które umowy dzierżawne zostały zawarte przed przejściem tych gruntów do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Umowy dzierżawne zawierane są z reguły na okres od 8 do 10 lat z możliwością przedłużenia do 30 lat. Czynsz dzierżawny w zależności od jakości i położenia gruntów, kształtuje się na poziomie 1,5 - 5,0 dt pszenicy za 1 ha gruntów. Zasady płatności za majątek podlegający wykupowi zainteresowane strony ustalają w trakcie przetargu. Agencja kierunkowo ustaliła, że dzierżawca zobowiązany jest wpłacić w dniu zawarcia umowy kupna-sprzedaży minimum:

- 40% wartości inwentarza, zapasów i produkcji w toku, a pozostałą należność spłacić w ciągu max. 5 lat,
- 20% wartości maszyn i urządzeń, a pozostałą część spłacić w ciągu 8 lat.

Od niespłaconej kwoty należności dzierżawca płaci Agencji odsetki w wysokości 1/4 aktualnej stopy oprocentowania kredytu refinansowego udzielanego bankowi przez Narodowy Bank Polski. Oprocentowanie to obowiązuje do końca 1993 r. i po tym terminie może ulec zmianie.

Szczegółowe dane o zagospodarowaniu gruntów w trybie sprzedaży lub dzierżawy w układzie oddziałów terenowych Agencji zawiera załącznik nr 12.

Według stanu na dzień 31 grudnia 1992 r. w Zasobie znajdowało się 1 421 669 ha gruntów. Z tego najwięcej gruntów, tj. 1 329 024 ha (95%), znajduje się w gospodarstwach rolnych Skarbu Państwa prowadzonych przez tymczasowych zarządców. Jednocześnie 15 010 ha gruntów odlogowano, a 28 745 ha gruntów oczekuje na formalne zagospodarowanie (grunty w bezumownym użytkowaniu). Większość gruntów odlogowanych i oczekujących na formalne zagospodarowanie pochodzi z Państwowego Funduszu Ziemi.

Najwięcej gruntów odlogowanych występuje na terenie działania oddziałów:

lubelskiego - 6 611 ha; szczecińskiego - 2 721 ha; olsztyńskiego - 2 136 ha i koszalińskiego - 1 835 ha.

Szczegółowe dane o zmianach w stanie Zasobu oraz formach jego zagospodarowania zawiera załącznik nr 13.

4. Gospodarka mieszkaniowa.

W ramach mienia przejętego, w wyniku likwidacji państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej, Agencja przejęła 128680 mieszkań, w tym 7424 mieszkania dyrektorzy przedsiębiorstw przygotowali do sprzedaży. Z mieszkań przejętych do Zasobu, sprzedano w 1992 r. 3316 w tym dyrektorzy ppgr sprzedali 1675 mieszkań. Wartość sprzedanych mieszkań wg umów kupna-sprzedaży wynosiła 80331 mln. zł co stanowiło 33% ich wartości według cen ewidencyjnych (księgowych).

Sprzedaży dokonano w 11 oddziałach terenowych. Najwięcej mieszkań sprzedano w oddziałach:

- szczecińskim	-	824 mieszkania
- wrocławskim	-	679 mieszkań
- elbląskim	-	513 mieszkań
- suwalskim	-	463 mieszkania

Stosunkowo niski stopień zaawansowania sprzedaży mieszkań jest spowodowany wieloma przeszkodami. Do najważniejszych z nich zaliczyć należy czasochłonną lecz niezbędną procedurę przygotowania formalno-prawnego mieszkań do sprzedaży polegającą na geodezyjnym wyłączeniu gruntów pod budynkami, wyłączeniu gruntów z użytkowania rolniczego, wycenie mieszkań. Kolejną przeszkodą podnoszoną powszechnie jest brak środków finansowych potencjalnych nabywców mieszkań, zarówno na ich zakup jak i późniejsze utrzymanie mieszkań własnościowych. Nie bez znaczenia jest także fakt, że 35% mieszkań zamieszkują emeryci i renciści.

Na koniec 1992 r. Agencja posiadała 125 364 mieszkania, które są zamieszkane w 45% przez pracowników gospodarstw, w 35% przez emerytów i rencistów, w 18% przez innych najemców, a pozostałe 3% to mieszkania nie zasiedlone.

W celu zaktywizowania sprzedaży mieszkań, oddziały terenowe Agencji podjęły szereg działań. I tak:

- zobowiązano tymczasowych zarządców do przyspieszenia prac przygotowawczych tj. wycen mieszkań, pomiarów geodezyjnych działek pod budynkami mieszkalnymi, gospodarczymi i ogródkami przydomowymi wraz z dokumentacją geodezyjną,
- podjęto działania informacyjno - wyjaśniające zasady wykupu mieszkań,
- sporządza się wykazy informacyjne o wartości konkretnych mieszkań wraz ze zniżkami przysługującymi ich najemcom,
- odbyto narady i szkolenia z pracownikami zajmującymi się sprzedażą mieszkań,
- wspierane są inicjatywy i prace przygotowawcze zmierzające do utworzenia spółdzielni mieszkańców - właścicieli.

W wyniku podjętych działań założono 31 spółdzielni mieszkaniowych w ośmiu oddziałach; 12 w poznańskim, 8 w lubelskim, 5 w szczecińskim, 2 w koszalińskim i po 1 w elbląskim, gorzowskim, rzeszowskim, suwalskim.

W związku z małą liczbą rozdysponowanych mieszkań cały ciężar gospodarki mieszkaniowej spoczywać będzie na Agencji - mieszkania przejęte do Zasobu oraz na ppgr -mieszkania pozostające w ich dyspozycji.

5. Zatrudnienie.

W 539 zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej, których mienie przejęto protokółarnie do Zasobu zatrudniano 90412 osób. Wg stanu na koniec grudnia 1992 r. w gospodarstwach rolnych Skarbu Państwa zatrudnionych było 83024 pracowników, w tym na stanowiskach nierobotniczych 16942 osoby. Przeciętne zatrudnienie w gospodarstwach rolnych Skarbu Państwa wynosi 6,3 osoby na 100 ha.

W wyniku przejęcia mienia zlikwidowanych przedsiębiorstw do Zasobu oraz dalszych zmian restrukturyzacyjnych zatrudnienie w gospodarstwach rolnych Skarbu Państwa zmniejszyło się o 7388 osób. Z tej grupy pracowników 1917 osób podjęło pracę u nowych właścicieli lub dzierżawców, 915 osób przeszło na emeryturę lub rentę, a 4536 osoby zostały zwolnione z pracy lub też nie przyjęły propozycji pracy u nowych właścicieli lub dzierżawców.

Kwestie pracownicze Agencja konsultuje ze związkami zawodowymi utrzymując stałe kontakty robocze z organizacjami związkowymi, które działają w przejmowanych do Zasobu przedsiębiorstwach. Wspólnie wypracowano system stałych kontaktów roboczych dla rozwiązywania problemów bieżących i perspektywicznych, między innymi w zakresie:

- zasad postępowania Agencji w sprawach pracowniczych związanych z przejmowaniem mienia do Zasobu oraz jego zagospodarowaniem,
- określania trybu prac nad ustalaniem zasad kształtowania wynagrodzeń i innych warunków zatrudnienia w gospodarstwach zarządzanych przez administratorów oraz spółki,
- działań podejmowanych przez Agencję na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy w związku z restrukturyzacją państwowej gospodarki rolnej.

Ponadto opracowano "Zarys koncepcji działania Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy dla pracowników zlikwidowanych ppgr". Koncepcję tą przedyskutowano na trzech spotkaniach z przedstawicielami Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa i Sekretariatu Rolnictwa NSZZ "Solidarność".

Wynika z nich, że działania Agencji ukierunkowane będą przede wszystkim na:

- zapewnienie zwalnianym pracownikom ppgr możliwości przekwalifikowania się lub przeszkolenia, zgodnie z potrzebami miejscowego rynku pracy, bądź podjęcia działalności rolniczej względnie pozarolniczej na własny rachunek,
- niedopuszczanie do występowania bezrobocia lub wydatnego ograniczenia skali jego występowania przez tworzenie możliwości m.in. zatrudniania bezrobotnych do prac sezonowych w gospodarstwach rolnych Skarbu Państwa.

Środki finansowe na realizację tych zadań pochodzić będą z Funduszu Pracy, Banku Światowego w ramach pożyczki dostosowawczej dla sektora rolnictwa - ASAL oraz w formie rzeczowej z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Zasady wykorzystania środków Funduszu Pracy na te cele zostaną określone w projektowanym porozumieniu Prezesa Agencji z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej o współdziałaniu na rzecz ograniczenia skutków bezrobocia wśród pracowników zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej. Pozwoli ono na udzielanie im pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej i sfinansowanie kosztów ich przyuczenia do zawodu lub przekwalifikowania.

Agencja w ramach swych obowiązków ustawowych zapewnia w opracowanych programach restrukturyzacyjnych wydzielenie nieruchomości rolnych, których użytkownikami mogą stać się zainteresowani byli pracownicy ppgr w drodze kupna, dzierżawy lub użyczenia.

W zakresie tworzenia nowych miejsc pracy dla osób, które utraciły zatrudnienie w związku z restrukturyzacją przedsiębiorstw rolnych oddziały terenowe Agencji podjęły współpracę z wojewódzkimi i rejonowymi biurami pracy, podejmując próby wspólnego rozwiązywania tego problemu.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom pracowników byłych ppgr oraz wnioskowi związków zawodowych, oddziały terenowe Agencji m.in. w Suwałkach i w Elblągu podpisały protokoły uzgodnień z Zarządami Regionów NSZZ "Solidarność" dotyczących działalności Agencji w rozwiązywaniu spraw pracowniczych.

Szczegółowe dane o poziomie zatrudnienia w układzie regionalnym zawiera załącznik nr 14.

6. Gospodarka finansowa.

W ramach mienia przejętego protokółarnie po likwidowanych przedsiębiorstwach, Agencja przejęła w 1992 r. majątek trwały netto o wartości 29445 mld zł i majątek obrotowy o wartości 5542 mld zł. Jednocześnie łączne ich obciążenia wynosiły 6145 mld zł., a w tym: kredyty i pożyczki 2955 mld zł.

Z porównania powyższych danych wynika, że łączna wartość obciążeń przedsiębiorstw przejętych protokółarnie do Zasobu przewyższa wartość ich majątku obrotowego o 603 mld zł. Liczby te przeczą powtarzanym niekiedy opiniom, że likwidowano, celem przejęcia mienia do Zasobu, tylko przedsiębiorstwa dobre. Z dokonanego wyliczenia wynika, że na każdy hektar przejętych gruntów przypada 4,0 mln zł wartości środków obrotowych, równocześnie zaś każdy hektar gruntów jest obciążony zadłużeniem w wysokości 4,5 mln zł. Z ankiet opracowanych przez organy założycielskie w kwietniu 1992 r. wynikało, że wg. stanu na 31 grudnia 1991 r. na każdy hektar gruntów przewidzianych do przejęcia po likwidowanych ppgr przypada majątek obrotowy o wartości 3,7 mln zł przy równoczesnym obciążeniu łącznym zadłużeniem w wysokości 4,0 mln zł (załącznik nr 15). Dane zawarte w tym załączniku wskazują - mimo, że porównywanie ich jest obarczone pewnym błędem - że zadłużenie każdego hektara gruntów w przedsiębiorstwach przejętych do Zasobu było większe o 12,5% aniżeli zadłużenie wszystkich ppgr (wg stanu na 31 grudnia 1991 r.) przewidzianych do przejęcia.

Analiza sprawozdań finansowych zlikwidowanych przedsiębiorstw gospodarki rolnej i utworzonych na ich bazie gospodarstw rolnych Skarbu Państwa za 1992 rok potwierdziła wcześniejsze przewidywania o ich bardzo trudnej sytuacji ekonomiczno-finansowej także w 1992r. Gospodarstwa te zamknęły 1992 rok łączną stratą netto w wysokości 2134 mld zł przy ujemnej rentowności wynoszącej - 17%.

Majątek obrotowy gospodarstw skarbowych na koniec 1992 r. wyniósł 6 433 mld zł i składały się na niego głównie zapasy - 4 594 mld zł, należności i roszczenia - 1 527 mld zł oraz środki pieniężne - 312 mld zł.

Zobowiązania gospodarstw skarbowych na koniec 1992 r. wynosiły 5 410 mld zł, w tym kredyty i pożyczki 2 817 mld zł. Z porównania tych liczb wynika, że na koniec 1992 r. wartość majątku obrotowego tych gospodarstw przewyższała o 1 023 mld zł łączne zobowiązania.

Szczegółowe informacje o wynikach finansowych zlikwidowanych ppgr i utworzonych na bazie ich mienia gospodarstw rolnych Skarbu Państwa za 1992 r. w układzie regionalnym zawiera załącznik 16.

Porównanie danych zawartych w załącznikach 15 i 16 wskazuje, że sytuacja ekonomiczno-finansowa gospodarstw rolnych Skarbu Państwa zorganizowanych na bazie części mienia zlikwidowanych ppgr uległa w 1992 roku, wartym odnotowania, zmianom. Nastąpiło zmniejszenie łącznych zobowiązań tych gospodarstw z kwoty 6 145 mld zł (suma zobowiązań likwidowanych ppgr wg stanu na dzień przejęcia ich mienia do Zasobu) do 5 410 mld zł na koniec 1992 r., tj. o 735 mld zł. Równoległe za ten sam okres wzrósł ich majątek obrotowy z 5 542 mld zł do 6 433 mld zł, tj. o 891 mld zł.

Uwzględniając stan ekonomiczny gospodarstw przejętych do Zasobu w pierwszej kolejności starano się zabezpieczyć finansowanie bieżącej działalności gospodarczej, a następnie stworzyć podstawy systemu oddłużenia gospodarstw rolnych Skarbu Państwa.

6.1. Finansowanie bieżącej działalności Agencji oraz działalności gospodarczej w Zasobie.

Realizacja rzeczowego zakresu zadań określonych w ustawie z 19 października 1991 roku jest ściśle uzależniona od finansowych możliwości Agencji, która w myśl ustawy jest samofinansującą się państwową osobą prawną.

Dochodami Agencji są:

- zysk uzyskany z gospodarowania majątkiem Skarbu Państwa,
- należności z tytułu sprzedaży nieruchomości Skarbu Państwa,
- opłaty z tytułu zarządu, użytkowania, czynszu dzierżawnego oraz z tytułu najmu,
- inne dochody

Wymienione źródła przychodów powinny w dłuższym okresie gwarantować możliwość wygospodarowania odpowiednich środków finansowych na realizację zadań postawionych przed Agencją. Podkreślić jednak należy, że większy strumień pieniędzy z w/w tytułów może się pojawić dopiero w kolejnych latach, natomiast środki finansowe na realizację zadań ustawowych potrzebne są już obecnie. Jest to jeden z najważniejszych problemów, który musi być w sposób właściwy rozwiązany i będzie decydujący w osiągnięciu założonych efektów ekonomicznych przekształceń w państwowym rolnictwie.

W 1992 r. łączne wpływy Agencji - głównie z tytułu sprzedaży nieruchomości rolnych, majątku trwałego ruchomego i obrotowego, a także prowizji z tytułu udzielonych poręczeń umów handlowych, które pojawiły się dopiero na początku IV kwartału wyniosły 129,7 mld zł. Uwzględniając środki pochodzące z dotacji budżetowej (30,0 mld zł) i środki pomocowe (1,0 mld zł) wpływy ogółem wyniosły 160,7 mld zł.

Uzyskane środki przeznaczono na pokrycie kosztów działalności statutowej, w tym na spłatę części zobowiązań przejętych przez Agencję po zlikwidowanych przedsiębiorstwach. Zobowiązania te regulowane były także przez gospodarstwa Skarbu Państwa ze środków własnych. Działanie to, jak już wcześniej wspomniano, pozwoliło zmniejszyć łączne zobowiązania gospodarstw Skarbu Państwa na 31 XII 1992 r. o 735 mld zł w stosunku do ich zobowiązań wg stanu na dzień przejęcia ich mienia do Zasobu.

Koszty związane z funkcjonowaniem struktur Agencji (wyposażenie pomieszczeń biurowych, zakup środków technicznych, czynsze za wynajem pomieszczeń biurowych, koszty osobowe i inne) wyniosły łącznie 53,2 mld zł.

Środki finansowe pozostające, wg stanu na koniec 1992 r., na rachunkach bankowych Agencji i jej oddziałów terenowych wynoszą łącznie tylko 31,6 mld zł i zabezpieczają pokrycie jedynie bieżących wydatków.

Nie znajdują już jednak pokrycia w tych środkach pilne zobowiązania wobec rolników z tytułu przekazywania ziemi na rzecz Skarbu Państwa w związku z przechodzeniem na emeryturę. Skala potrzeb finansowych w tym zakresie jest bardzo duża i wynosi wiele dziesiątek miliardów złotych, a znaczna ich część powinna być wypłacona rolnikom już w II półroczu 1992 r. Środki na ten cel były wprawdzie przewidziane w "rezerwach celowych" budżetu Państwa na rok 1992, jednakże nie zostały one przekazane Agencji, a przy ostatnich zmianach budżetu uległy skreśleniu.

Jak wcześniej wspomniano, podstawowym problemem jest sprawa finansowania, w tym ze środków pochodzących z kredytów, działalności gospodarczej gospodarstw rolnych Skarbu Państwa. W tym zakresie Agencja prowadzi od początku swojej działalności negocjacje z Bankiem Gospodarki Żywnościowej jako głównym bankiem kredytującym. W trakcie negocjacji ujawnione zostały bariery formalne, które wynikały z Prawa Bankowego a jednocześnie z ustawy z dnia 19 października 1991 r.

Wg Prawa Bankowego, bank finansujący nie mógł przekroczyć wskaźnika koncentracji zadłużenia jednego podmiotu w wysokości 15% kwoty funduszu własnego banku. W przypadku Agencji, która jest traktowana w myśl ustawy z dnia 19 października 1991 r. jako jeden podmiot, zastosowanie tego wskaźnika nie dawało możliwości uzyskania żadnego kredytu, gdyż dotychczasowe zadłużenie przekraczało już wielokrotnie kwotę normatywną.

W wyniku prowadzonych rozmów z BGŻ i NBP, Agencja uzyskała możliwość kredytowania bieżącej działalności wszystkich gospodarstw skarbowych na łączną kwotę w wysokości 1 (jednego) biliona zł, zarówno na prace polowe na jesieni 1992 r. jak i na wiosnę 1993 r. Z kwoty tej do końca 1992 r. rozdysponowano na poszczególne oddziały terenowe i dalej na gospodarstwa skarbowe 507 mld zł. Wprowadzono jednocześnie wewnątrz AWRSP procedurę zaciągania kredytów przez gospodarstwa skarbowe, która powinna znacznie utrudnić generowanie nowego, niespłacalnego długu.

Ponadto w II kwartale 1992 r. w celu złagodzenia trudnej sytuacji finansowej państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej oraz poprawy ich płynności finansowej, Agencja udzielała poręczeń pod wypłacone zaliczki z tytułu zawieranych przez te przedsiębiorstwa umów na dostawy na eksport zbóż, roślin strączkowych i oleistych.

Kwota wynegocjowanych przez Agencję zaliczek wynosiła 600 mld zł., przy oprocentowaniu do 15% w skali rocznej. Zaliczki były wypłacane przez zakłady tłuszczowe, Rolimpex, Polcop, Agros, Plant Impex i Animex.

Faktycznie wypłacono państwowym przedsiębiorstwom gospodarki rolnej zaliczki na kwotę ponad 190 mld zł. Do końca roku większość (około 90%) przedsiębiorstw rozliczyła się z uzyskanych zaliczek. Pozostałe z uwagi na nieurodzaj spowodowany suszą nie mają możliwości spłaty całości lub części pobranych zaliczek. W tych przypadkach prowadzone są rozmowy mające na celu umożliwienie rozliczenia się dłużników ze zbiorów 1993 r.

6.2. Stan zaawansowania prac nad systemem oddłużenia mienia tworzącego Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Jednym z najważniejszych problemów, który należało rozwiązać było wypracowanie przy udziale zainteresowanych resortów, NBP oraz głównego wierzyciela BGŻ, zasad restrukturyzacji zadłużenia.

W ramach podpisanego pomiędzy Agencją a BGŻ "Porozumienia w sprawie wspólnych zasad postępowania, Agencji i BGŻ przy negocjacjach dotyczących restrukturyzacji długu" z 3 listopada 1992 r. prowadzone są na bieżąco prace związane z wdrożeniem w/w porozumienia, tj. podpisywane są protokoły negocjacyjne a następnie umowy odnośnie restrukturyzacji zadłużenia. Zaawansowanie prac z tego tytułu określa się szacunkowo na ok. 50 - 60% gospodarstw rolnych Skarbu Państwa.

Zgodnie z warunkami przyjętymi w "Porozumieniu" gospodarstwa rolne Skarbu Państwa obsługiwać będą część restrukturyzowanego długu tylko w takiej wysokości na jaką pozwala ich aktualna sytuacja ekonomiczna. Szacuje się, że będzie to około 5 - 20% całości zadłużenia danego gospodarstwa. Pozostała część długu ulega zawieszeniu w spłacie, przy oprocentowaniu w wysokości stopy kredytu refinansowego.

Problemy pojawiające się przy negocjacjach mają z reguły charakter interpretacyjny i na bieżąco są rozwiązywane. Opóźnienia we wdrożeniu zasad restrukturyzacyjnych wg "Porozumienia" wynikają głównie z nieuregulowanych spraw prawnych wierzytelności, sposobu ich powstawania i tym samym odpowiedzialności Agencji z tego tytułu.

Jedną z form restrukturyzacji zadłużenia PCR wobec głównych wierzycieli, w tym zwłaszcza banków, będą obligacje konwersyjne AWRSP. Wielkość emisji będzie wynikać z zawartych z wierzycielami uгод.

Podjęto również rozmowy na temat restrukturyzacji długu z innymi bankami (m.in. Bank Handlowy S.A; Bank Gdański; Prosper Bank).

Rozmowy negocjacyjne są bardzo zaawansowane (Bank Handlowy) lub też znajdują się w fazie wstępnych uzgodnień. Zaproponowane i wstępnie zaakceptowane propozycje to np:

- sprzedaż gospodarstw skarbowych w zamian za wierzytelności,
- wnoszenie mienia gospodarstw do spółek z udziałem Agencji i zainteresowanego Banku,
- rozwiązania łączące formy dzierżawy, sprzedaży oraz pokrycia części wierzytelności w postaci obligacji,
- przejmowanie wierzytelności z innych banków w zamian za udziały w nowotworzonych spółkach.

Prowadzone były także rozmowy z wierzycielami handlowymi na temat wspólnych zasad restrukturyzacji długu. Rozważane i uzgadniane są sposoby rozwiązywania tego problemu w negocjacjach dwustronnych i trójstronnych przy udziale banków.

Podstawowe problemy jakie występują w rozmowach z bankami i wierzycielami handlowymi to wycena wartości długu, duża ilość tytułów z jakich powstały zobowiązania, a tym samym konieczność sprawdzenia wiarygodności wierzytelności.

Równolegle z rozwiązywaniem bieżących problemów i prowadzeniem negocjacji, prowadzone były prace związane z opracowaniem wstępnych rozwiązań, wynikających z ustawy o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków. Ustawa o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków została przyjęta przez Sejm i Senat RP w wersji uwzględniającej zarówno ppgr, Agencję jak i BGŻ, co oznacza, że w 1993 r. z procedur bankowego postępowania ugodowego korzystać będą zarówno gospodarstwa skarbowe AWRSP jak i ppgr nie przejęte jeszcze do Zasobu.

Wraz z postępowaniem prac związanych z restrukturyzacją zadłużenia gospodarstw rolnych Skarbu Państwa, powstają warunki pozyskiwania nowych kredytów. Opracowano zasady podziału kwot możliwych do zaciągnięcia kredytów (ok. 1 bln zł) oraz nawiązano współpracę z ok. 20 bankami.

7. Współpraca Agencji z zagranicą w 1992 r.

Współpraca w tym zakresie obejmowała cztery zasadnicze grupy zagadnień:

- przygotowanie i uruchomienie pilotowych programów pomocy technicznej oraz przygotowanie Programu PHARE do realizacji w 1993 r,
- rozpoczęcie współpracy z Bankiem Światowym i innymi międzynarodowymi instytucjami finansowymi, przede wszystkim w celu przedstawienia zadań Agencji oraz rozpoczęcia negocjacji nt. linii kredytowych na potrzeby restrukturyzacji sektora gospodarstw państwowych,
- założenie i uruchomienie spółki TONAGRO w celu prowadzenia działalności handlowo-inwestycyjnej z podmiotami zagranicznymi w imieniu i interesie Agencji,
- prowadzenie dwustronnych programów współpracy zagranicznej i kontaktów dla potrzeb Agencji.

Agencja negocjowała i uruchomiła następujące bilateralne pilotowe programy pomocy technicznej, przewidziane do kontynuacji w 1993 r.:

- z Niemcami - doradztwo w dziedzinie restrukturyzacji ppgr, pilotowe programy; szkolenia dla pracowników Agencji; zapoznanie z doświadczeniami prywatyzacji w byłej NRD,
- z Holandią - doradztwo w dziedzinie restrukturyzacji ppgr, pilotowe programy; szkolenia dla pracowników Agencji; zapoznanie z podstawowymi technikami finansowymi w warunkach gospodarki rynkowej,
- z Danią - doradztwo dla Agencji dot. budowy systemu informatycznego.

We współpracy z Fundacją Programów Pomocy dla Rolnictwa przy Ministerstwie Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej uzgodniono i opracowano realizację 5 pilotowych programów restrukturyzacji ppgr ze środków PHARE 1991/92. Obecnie Agencja oczekuje na decyzję Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej uruchamiającą uzyskane środki. Został także przygotowany program Agencji do PHARE 1992/93 - 3 mln ecu; z chwilą otrzymania memorandum o realizacji ww programu Agencja rozpocznie rozmowy z Ministerstwem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej dotyczące form i techniki realizacji programu.

Agencja uczestniczyła w negocjacjach pożyczki ASAL i przedstawiła Bankowi Światowemu wstępną propozycję linii kredytowej dla potrzeb restrukturyzacji i prywatyzacji sektora ppgr. Rozmowy będą kontynuowane w 1993 r., przede wszystkim na podstawie planu finansowego Agencji. Agencja podjęła także starania o uzyskanie faktycznego dostępu do kredytów zagranicznych dla dzierżawców i dla gospodarstw rolnych Skarbu Państwa.

8. Stan organizacyjny Agencji.

8.1. Struktura organizacyjna Biura Prezesa Agencji.

W III dekadzie marca 1992 r. w oparciu o Statut i Regulamin Organizacyjny Agencji przystąpiono do organizacji Biura Prezesa Agencji. Przyjęto koncepcję płaskiej struktury organizacyjnej. W wyniku tego Prezes Agencji wykonuje swoje zadania przy pomocy jednego zastępcy, dyrektorów zespołów i dyrektorów oddziałów terenowych.

W skład Biura wchodzi następujące zespoły:

- 1) Zespół Organizacyjny,
- 2) Zespół Gospodarowania Zasobem,
- 3) Zespół Ewidencji i Analiz,
- 4) Zespół Finansowy,
- 5) Zespół Księgowości,
- 6) Zespół Prawny,
- 7) Zespół Kontroli Wewnętrznej.

Zakresy działania zespołów Biura odpowiadają tematycznie zadaniom Agencji określonym w ustawie z 19 października 1991 r.

W skład zespołów wchodzi sekcje i samodzielne stanowiska pracy. Wewnętrzne komórki organizacyjne tworzy i likwiduje Prezes na wniosek dyrektorów zespołów.

Wg stanu na 31 grudnia 1992 r. w Biurze Prezesa Agencji zatrudnionych było 89 pracowników.

Ponadto działa Grupa Ekspertów Prezesa, która przygotowuje opinie i wnioski w sprawach założeń polityki finansowej, organizacji wewnętrznej, programów i procedur organizacyjno-prawnych działania Agencji oraz opracowuje opinie i analizy problemów ujawnianych w trakcie bieżącej realizacji zadań przez oddziały terenowe i Biuro Prezesa Agencji.

8.2. Organizacja i stan osobowy oddziałów terenowych Agencji.

Na podstawie § 16 Statutu, zostało utworzonych 14 oddziałów terenowych. Siedziby i teren działania tych oddziałów zostały określone w zarządzeniu nr 3/92 Prezesa Agencji z dnia 18 marca 1992 r.

Oddziały terenowe Agencji obejmują swym zasięgiem od jednego (Szczecin) do siedmiu (Rzeszów) województw. Szczegółowe informacje o siedzibach i zasięgu terytorialnym oddziałów terenowych Agencji zawiera załącznik nr 3.

Zgodnie z tym zarządzeniem w sposób szczególny określono zasięg działania Oddziału Terenowego w Warszawie, który przejmuje państwowe gospodarstwa rolne i inne mienie Skarbu Państwa, określone w ustawie z 19 października 1991 r. z terenu województwa warszawskiego oraz mienie pozostałe po likwidacji przedsiębiorstw hodowlanych z terenu całego kraju uznanych przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej za przedsiębiorstwa o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej.

Odrębnym zarządzeniem Prezesa Agencji ustalono organizację zarządzania mieniem po zlikwidowanym Kombinacie Rolno-Przemysłowym "Igloopol" w Dębicy, tworząc w tym celu Przedsiębiorstwo Rolno-Przemysłowe Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w Straszęcinie kierowane przez tymczasowego zarządcę. Mienie przejęte przez PR-PZWRSP w Straszęcinie znajduje się w 23 organizacyjnie wyodrębnionych i samobilansujących się zakładach położonych w 13 województwach. Szczegółową organizację i zasady działania przedsiębiorstwa określa regulamin organizacyjny, ustalony przez tymczasowego zarządcę i zatwierdzony przez Prezesa Agencji.

Oddziały terenowe działają w oparciu o regulaminy organizacyjne ustalone przez dyrektorów oddziałów i zatwierdzone przez Prezesa Agencji.

Biuro Prezesa Agencji mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawności działania oddziałów terenowych a przede wszystkim racjonalność gospodarowania nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa opracowało wzorcowy regulamin organizacyjny oddziału terenowego. Zgodnie z treścią tego regulaminu w skład oddziału terenowego wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- 1) sekcja organizacyjno-prawna,
- 2) sekcja gospodarowania Zasobem,
- 3) sekcja ewidencji i analiz,
- 4) sekcja finansowo-księgowa.

W skład oddziału mogą wchodzić samodzielne stanowiska pracy, dodatkowe sekcje, także terenowe - funkcjonujące w ramach oddziału, jeżeli będzie to uzasadnione względami ekonomicznymi oraz zwiększeniem sprawności działania oddziału. Opracowanie takiej - możliwie optymalnej w aktualnych warunkach struktury organizacyjnej oddziału terenowego Agencji wynika również z konieczności dyscyplinowania wydatków finansowych związanych z osobowym funduszem płac.

Łączne zatrudnienie w 14 oddziałach terenowych wg. stanu na dzień 31 grudnia 1992 r. wynosiło 464 pracowników, to jest przeciętnie 33 osoby w jednym oddziale terenowym.

Przy kompletowaniu zespołów pracowniczych w Biurze Prezesa i oddziałach terenowych Agencji preferowano pracowników z wykształceniem prawniczym, ekonomiczno-rolnym, geodezyjnym.

Wyposażenie w podstawowe środki pracy oddziałów terenowych Agencji i zespołów w Biurze Prezesa Agencji ulega systematycznej poprawie.

W maju 1992 r. rozpisano konkurs na opracowanie systemu informatycznego Agencji, który aktualnie znajduje się w fazie rozstrzygnięć końcowych. Podstawowym celem systemu informatycznego jest usprawnienie procesów zbierania i przetwarzania informacji niezbędnych w wykonywaniu statutowych zadań Agencji. Pozwoli on na szczegółowe ewidencjonowanie składników majątkowych przejmowanych do Zasobu, analizę stanu realizacji procesów restrukturyzacyjnych, generowanie danych niezbędnych do podejmowania decyzji, a także obejmie swoim zakresem pełną obsługę prac biurowych w Biurze Prezesa i oddziałach terenowych Agencji.

8.3. Organizacja szkoleń.

W okresie 1992 r. działalność szkoleniowa Agencji koncentrowała się na szkoleniu kadry kierowniczej i pracowników Biura Prezesa Agencji i oddziałów terenowych oraz kandydatów na administratorów i tymczasowych zarządców gospodarstw rolnych Skarbu Państwa. Tematyka przeprowadzonych szkoleń obejmowała między innymi następujące grupy spraw:

- zasady przejmowania i rozdysponowania mienia,
- zasady konstruowania programów restrukturyzacji,
- stan prawny nieruchomości,
- wycena majątku przedsiębiorstw rolnych,
- gospodarowanie zasobami mieszkaniowymi,
- analiza finansowa przedsiębiorstwa,
- sporządzanie wniosków kredytowych,
- przepływy pieniężne,
- prawo pracy w przekształceniach własnościowych ppgr,
- status prawny tymczasowego zarządcy.

Szkolenia dla tymczasowych zarządców zorganizowały także oddziały terenowe Agencji. W szkoleniach organizowanych przez Biuro Prezesa oraz oddziały terenowe uczestniczyło łącznie 1322 osoby.

Jednocześnie w oddziałach terenowych Agencji kontynuowane są spotkania instruktażowe wyjaśniające kwestie związane z likwidacją, przejmowaniem i zagospodarowaniem mienia po zlikwidowanych ppgr oraz ewidencją tych zdarzeń.

Ponadto, utrzymywano kontakty robocze z urzędami gmin w celu wyjaśniania spraw związanych z bieżącym przejmowaniem do Zasobu nieruchomości rolnych Państwowego Funduszu Ziemi.

W ramach wymiany doświadczeń z zagranicą 21 pracowników Agencji uczestniczyło w czterech dwutygodniowych szkoleniach w Niemczech, zapoznając się z doświadczeniami w zakresie prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych w Niemczech i innych krajach.

Pracownicy Agencji brali czynny udział w licznych konferencjach i seminariach naukowych, krajowych i międzynarodowych, poświęconych problematyce przekształceń własnościowych w rolnictwie państwowym, będąc jednocześnie autorami materiałów na te konferencje i seminaria, a m.in. uczestniczyli w konferencji krajów grupy G-24 zorganizowanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA.

9. Kontrola wewnętrzna.

Zgodnie ze Statutem Agencji od początku jej działalności funkcjonuje kontrola wewnętrzna. Do zadań kontroli wewnętrznej należy w szczególności:

- przeprowadzanie kontroli jednostek organizacyjnych Biura Prezesa i oddziałów terenowych Agencji, tymczasowych zarządców, państwowych jednostek organizacyjnych posiadających mienie Skarbu Państwa w zarządzie, dzierżawców i administratorów w zakresie ich obowiązków wobec Agencji wynikających z zawartych z nimi umów zgodnie z zasadami ustalonymi przez Prezesa Agencji oraz przeprowadzanie postępowania pokontrolnego,
- przeprowadzanie w jednostkach organizacyjnych Agencji kontroli zleconych przez Prezesa Agencji,
- przeprowadzanie w jednostkach organizacyjnych Agencji postępowań wyjaśniających w przypadkach dokonania lub usiłowania dokonania nadużycia przez pracownika Agencji lub inną osobę na szkodę Agencji,
- współpraca, za wiedzą Prezesa, z organami powołanymi do ścigania przestępstw w sprawach dotyczących nadużyć popełnianych na szkodę Agencji lub w związku z jej działalnością przez pracowników Agencji lub inne osoby,
- współdziałanie, za wiedzą Prezesa, z organami kontroli państwowej, na ich żądanie,
- ewidencjonowanie skierowanych do Agencji wystąpień pokontrolnych organów kontroli państwowej oraz koordynowanie wykonania zaleceń pokontrolnych przez właściwe zespoły i oddziały terenowe,
- dokonywanie kontroli w jednostkach gospodarczych nadzorowanych przez Agencję,
- przekazywanie Prezesowi Agencji wniosków i propozycji wynikających z przeprowadzonych postępowań kontrolnych i wyjaśniających.

Czynnościami kontrolnymi w 1992 r. zostało objętych 9 oddziałów terenowych Agencji, przede wszystkim w zakresie stanu przygotowania i realizacji programów restrukturyzacyjnych gospodarstw rolnych Skarbu Państwa. Kontrole miały charakter bieżący i obejmowały niektóre wybrane programy. Na podstawie ustaleń dokonanych w toku kontroli określono nieprawidłowości i zaniedbania najczęściej występujące w procesie powstawania i realizacji programów restrukturyzacyjnych. Sprawozdania pokontrolne zawierające ujawnione nieprawidłowości wraz z wnioskami pokontrolnymi, przekazywane były Prezesowi Agencji.

W 1992 r. dokonano również analizy postępowań procesowych, w których jedną ze stron była państwowa jednostka organizacyjna podlegająca przejściu do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, a także występowało z upoważnienia Prezesa Agencji w tych procesach w charakterze interwenienta w sytuacjach, gdy wymagał tego interes Skarbu Państwa (np. PGR Brzeźno, PPO Domecko).

Zebranie informacji o toczących się postępowaniach procesowych stworzyło na możliwość wyeliminowania wielu nieprawidłowości w sytuacjach, w których stronami sporu były przedsiębiorstwa podlegające przejściu do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Pozwoliło również zdyscyplinować kadrę kierowniczą przedsiębiorstw i radców prawnych do aktywnego uczestniczenia w tych procesach.

10. Utrudnienia i zagrożenia występujące w realizacji zadań statutowych.

W 1992 r. wystąpiło szereg problemów i utrudnień w realizacji zadań statutowych Agencji, których rozwiązanie przekraczało zarówno uregulowania ustawowe jak i możliwości Agencji.

Zgodnie z Rządowym Programem Prywatyzacji Agencja miała przejąć w 1992 r. do Zasobu około 400-600 przedsiębiorstw. Przejmując przedsiębiorstwa Agencja zamierzała dokonać ich szybkiej restrukturyzacji poprzez sprzedaż, dzierżawę, wnoszenie mienia do spółek lub przekazanie w administrowanie. Dobór przejmowanych przedsiębiorstw miał być taki, by dochody z zagospodarowanego w ten sposób mienia jednostek dobrych pozwalały na pokrywanie deficytu z działalności bieżącej i spłat zadłużenia przejmowanych gospodarstw słabszych, mających przejściowe trudności finansowe.

Jednak Sejm uchwałą z 6 czerwca 1992 r. zobowiązał Radę Ministrów do przyspieszenia procesu przejmowania gospodarstw tak, aby mógł on być zakończony do końca 1992 r.

Formalne wykonanie tej uchwały było możliwe, ale niemożliwe było opracowanie i wdrożenie w tak krótkim czasie programów restrukturyzacji tak dużej liczby przedsiębiorstw.

Przyspieszenie przejęcia ppgr oznaczało, iż równocześnie z przejmowanym mieniem Agencja przejmie ogromne zadłużenie ciężące dotychczas na państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej. Agencja deklarując podjęcie realizacji tej uchwały przedstawiła Radzie Ministrów zestaw spraw wymagających uregulowania. I tak:

- objęcie sektora państwowego w rolnictwie działaniem Funduszu Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa przez przeznaczenie dla gospodarstw państwowych z części restrukturyzacyjnej funduszu środków proporcjonalnych do udziału ppgr w użytkowaniu ziemi (około 18%), a z części oddłużeniowej - proporcjonalnych do udziałów gospodarstw państwowych w zadłużeniu rolnictwa,
- objęcie państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej oraz ich wierzycieli bankowych działaniem projektowanej ustawy o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków,
- wystąpienie do NBP o potraktowanie obligacji Agencji przez bank centralny podobnie jak obligacji Skarbu Państwa, a ponadto - o rozważenie możliwości dopuszczenia spłaty obligacjami Agencji kredytu refinansowego oraz przyjmowania ich jako zabezpieczenia w kredycie lombardowym,
- dopuszczenie przez Ministra Finansów możliwości przejmowania zapłaty zaległych należności wobec Skarbu Państwa obligacjami Agencji,
- zarządzenie przez Ministra Finansów wstrzymania do czasu emisji obligacji, egzekucji zaległych należności ppgr wobec Skarbu Państwa,
- potraktowanie przez Ministra Finansów zaległych rat kredytu zaciągniętego przez ppgr na równi z należnościami, których nieściągalność została uprawdopodobniona i zezwolenia na utworzenie rezerwy w ciężar kosztów uzyskiwania przychodów pod warunkiem, że banki wstrzymają egzekucję tych rat do czasu zawarcia z Agencją układu co do sposobu i terminu ich spłaty,
- wystąpienie do NBP o podniesienie limitów kredytowych dla banków kredytujących działalność bieżącą ppgr mających zdolność kredytową oraz gospodarstw przejętych przez Agencję,
- zobowiązanie wojewodów do uporządkowania stanu prawnego oraz dokumentacji gruntów, szczególnie Państwowego Funduszu Ziemi,
- upoważnienie Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa do bezpośredniego prowadzenia rozmów z Bankiem Światowym i innymi międzynarodowymi instytucjami finansowymi w sprawie kredytów na restrukturyzację ppgr, w tym szczególnie na przekwalifikowanie zawodowe pracowników i tworzenie nowych miejsc pracy na wsi,

-
- zapewnienie udziału Agencji w środkach z pomocy zagranicznej na szkolenie dzierżawców majątku ppgr, tymczasowych zarządców itp,
 - przyspieszenie prac nad ustawą reprivatyzacyjną z uwzględnieniem - niezależnie od przyjętej koncepcji i zakresu reprivatyzacji - sposobów rozwiązania problemu zadłużenia reprivatyzowanej części własności rolnej Skarbu Państwa; zgłoszone roszczenia reprivatyzacyjne stanowią obecnie jeden z głównych czynników hamujących restrukturyzację, a zwłaszcza sprzedaż i dzierżawę majątku przejmowanego przez Agencję.

Większość z przedstawionych problemów zostało załatwionych lub przyrzeczono ich załatwienie, ale nastąpiło to ze znacznym opóźnieniem. Dopiero w lutym 1993 r. Rada Ministrów podjęła stosowne decyzje o czym, z jej upoważnienia, Prezes Agencji poinformował Marszałka Sejmu.

Problemem występującym od początku działalności Agencji była kwestia jej odpowiedzialności za długi likwidowanych ppgr, których mienie zostało przejęte do Zasobu. Agencja prezentowała pogląd, że za długi każdego przedsiębiorstwa odpowiada do wysokości wartości przejmowanego majątku własnego tego przedsiębiorstwa. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 10 listopada 1992 r. Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa odpowiada za zobowiązania związane z przekazywanym mieniem do wysokości wartości całego przejętego mienia, także będącego w zarządzie ppgr.

Oprócz ww. spraw negatywny wpływ na proces przejmowania i zagospodarowania mienia miały:

- niekompletna dokumentacja geodezyjna nieruchomości ppgr przewidzianych do przejęcia przez Agencję. Przygotowanie i uporządkowanie tej dokumentacji wymaga czasu i środków finansowych, których nie posiadają zarówno zainteresowane przedsiębiorstwa jak również ich organy założycielskie,
- podobny brak dokumentacji geodezyjnej, a ponadto prawnej, występuje w odniesieniu do gruntów Państwowego Funduszu Ziemi. Należy w tym miejscu podkreślić, że dotychczas przejmowane są przeważnie poszczególne działki (szczególnie te gdzie ustalono już wcześniej nabywców lub dzierżawców), a rzadziej obręby. W tym przypadku przygotowanie niezbędnej dokumentacji wymaga jeszcze więcej, aniżeli przy nieruchomościach ppgr, czasu i środków finansowych,
- brak właściwie przygotowanych, przez organy podlegających likwidacji przedsiębiorstw, propozycji programów ich restrukturyzacji. Przygotowane programy nie zawierają zadowalających rozwiązań tak pod względem organizacyjnym jak i ekonomicznym. Opracowanie tych programów siłami Agencji (przy szczupłej obsadzie kadrowej) wymaga czasu, a zlecanie ich opracowania wyspecjalizowanym firmom, dużych nakładów finansowych, których Agencja nie posiada.

Występowały i występują również zagrożenia w gospodarowaniu mieniem przejętym do Zasobu, polegające głównie na braku dostępu do kredytów obrotowych, niezbędnych do utrzymania działalności produkcyjnej gospodarstw. Zagrożenie to obejmuje wszystkie państwowe przedsiębiorstwa gospodarki rolnej, nie tylko przejęte już przez Agencję.

Dalsze przekształcenia mienia znajdującego się w gospodarstwach rolnych Skarbu Państwa, hamowane są głównie przez brak preferencyjnych kredytów dla nabywców mienia oferowanego przez Agencję na sprzedaż lub dzierżawę.

11. Reasumpcja.

11.1. Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa działa w oparciu o ustawę z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw i statut Agencji nadany rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 marca 1992 r.

11.2. Prezes Rady Ministrów powołał w dniu 28 stycznia 1992 r. Prezesa Agencji.

11.3. W lutym i marcu 1992 r. Prezes Agencji przy współpracy z organami założycielskimi państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej podjął prace przygotowawcze do likwidacji ppgr oraz przejmowania będącego w ich zarządzie mienia do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Z wojewodami prowadzone były również rozmowy na temat liczby i terytorialnego zasięgu oddziałów terenowych Agencji.

11.4. Po nadaniu Agencji Statutu, zarządzeniem Prezesa Agencji utworzone zostały Biuro Prezesa Agencji i 14 oddziałów terenowych Agencji. W okresie kwiecień - maj trwał proces budowania struktur organizacyjnych a jednocześnie opracowywano procedury przejmowania i zagospodarowywania mienia Skarbu Państwa oraz zasady jego ewidencji.

11.5. Z ankiet zebranych w marcu za pośrednictwem organów założycielskich ppgr wynika, że Agencja powinna przejąć mienie po likwidacji 1495 przedsiębiorstw.

Przedsiębiorstwa te wg stanu na koniec 1991 r. dysponowały:

- 3 130 tys ha użytków rolnych,
- 87 056 mld zł majątku trwałego,
- 11 419 mld zł majątku obrotowego,
- 313 tys mieszkań,
- zatrudniały 261 tys osób,
- zadłużone były na łączną kwotę 12 646 mld zł,
- działalność w 1991 r. zamknęły stratą w wysokości 5,5 bln zł.

Ponadto Agencja ma przejąć 798 tys ha gruntów z Państwowego Funduszu Ziemi.

11.6. W 1992 r. wojewodowie i Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej podjęli decyzję o likwidacji 882 ppgr.

Agencja w oparciu o protokoły zdawczo-odbiorcze przejęła mienie po zlikwidowanych 539 przedsiębiorstwach a w pozostałych 343, po ustanowieniu tymczasowych zarządców przygotowywano dokumenty do protokółarnego przejęcia majątku.

Tempo przejmowania przedsiębiorstw narastało i tak: w II kwartale przejęto mienie po 10 zlikwidowanych przedsiębiorstwach, w III-cim po 231 a w IV kwartale po 298 przedsiębiorstwach.

Przejęte przez Agencję protokółarnie przedsiębiorstwa (539) dysponowały:

- 1 370 tys ha gruntów,
- majątkiem trwałym w kwocie 29 445 mld zł i obrotowym w kwocie 5 542 mld zł,
- zadłużone były na kwotę 6 145 mld zł,
- zatrudniały 90 412 osób.

Ponadto Agencja przejęła 59 250 ha gruntów z Państwowego Funduszu Ziemi i 3 352 ha gruntów od jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej oraz innych tytułów.

11.7. Z łącznego przejętego areалу gruntów wynoszącego 1 432 232 ha:

- 9 527 ha sprzedano,
- 682 ha przekazano Parkom Narodowym,
- 175 ha przekazano na rzecz osób prawnych Kościoła Katolickiego,
- 108 ha przekazano na rzecz osób posiadających działki gruntów w dożywotnim użytkowaniu,
- 40 ha przekazano Lasom Państwowym,
- 24 ha wniesiono do spółki,
- 7 ha przekazano spółdzielni mieszkaniowej.

Po uwzględnieniu sprzedaży oraz nieodpłatnego przekazania wg stanu na koniec 1992 r. w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa znajdowało się 1 421 669 ha gruntów z czego:

- 48 866 ha gruntów wydierżawiono,
- 24 ha przekazano w administrowanie,
- 1 329 024 ha znajduje się w gospodarstwach rolnych Skarbu Państwa prowadzonych przez tymczasowych zarządców,
- 15 010 ha odługuje (głównie grunty pochodzące z PFZ),
- 28 745 ha oczekuje na formalne zagospodarowanie (grunty PFZ w bezumownym użytkowaniu).

11.8. Gospodarstwa rolne Skarbu Państwa poniosły za 1992 r. łączną stratę netto w wysokości 2 134 mld zł przy ujemnej rentowności wynoszącej - 17%. Nastąpiło jednak zmniejszenie łącznych zobowiązań tych gospodarstw z kwoty 6 145 mld zł (suma zobowiązań likwidowanych ppgr wg stanu na dzień przejęcia ich mienia do Zasobu) do 5 410 mld zł na koniec 1992 r., tj. o 735 mld zł. Równoległe za ten sam okres wzrósł ich majątek obrotowy z 5 542 mld zł do 6 433 mld zł, tj. o 891 mld zł.

11.9. Realizacja zadań statutowych w 1992 r. napotykała na szereg trudności i wymagała rozwiązania wielu problemów. Podjęta 6 czerwca 1992 r. uchwała Sejmu zobowiązująca Radę Ministrów do przyspieszenia przejmowania mienia po zlikwidowanych ppgr wymagała spełnienia określonych warunków, które Agencja sprecyzowała i przekazała na ręce Sekretarza Rady Ministrów i zainteresowanym resortom 31 lipca 1992 r.

Sposób załatwienia większości tych spraw określiła w lutym 1993 r. Rada Ministrów o czym z jej upoważnienia Prezes Agencji poinformował Marszałka Sejmu.

Załączniki: 16

Opracowano:
w Zespole Ewidencji i Analiz

Zatwierdził:

Prezes Agencji

Adam Tański

Warszawa, marzec 1993 r.

Wykaz załączników

1. Kierunki działania Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.
2. Opinia Rady Przekształceń Własnościowych przy Prezesie Rady Ministrów dotycząca przebiegu przekształceń własnościowych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej realizowanych przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa
3. Siedziby i teren działania oddziałów terenowych Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.
4. Niektóre dane charakteryzujące poziom produkcji rolnej państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej w 1992 r.
5. Niektóre dane charakteryzujące poziom produkcji rolnej państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej w 1992 r. (w układzie regionalnym).
6. Przedsiębiorstwa których mienie przejęto protokółarnie do Zasobu WRSP.
7. Wykaz przedsiębiorstw zlikwidowanych (w trakcie przejmowania).
8. Informacja o przebiegu przejmowania nieruchomości rolnych pochodzących z likwidacji ppgr w 1992 r.
9. Dane o mieniu przejętym do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, pochodzącym z likwidowanych ppgr w 1992 r.
10. Informacja o przebiegu przejmowania gruntów PFZ do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.
11. Niektóre dane o przetargach na sprzedaż lub dzierżawę mienia pochodzącego ze zlikwidowanych ppgr i z PFZ.
12. Informacja o zagospodarowaniu gruntów poprzez sprzedaż lub dzierżawę.
13. Niektóre dane o zmianach w stanie Zasobu WRSP oraz formach jego zagospodarowania w 1992 r.
14. Informacja o poziomie zatrudnienia w państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej podlegających przejęciu i przejętych do Zasobu WRSP.
15. Niektóre dane finansowe państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej.
16. Informacja o wynikach finansowych zlikwidowanych ppgr i utworzonych na bazie ich mienia gospodarstw rolnych Skarbu Państwa za 1992 r.

KIERUNKI DZIAŁANIA AGENCJI WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

I. WPROWADZENIE

Agencja realizuje zadania określone ustawą z dnia 19 października 1991 r. oraz założenia polityki rolnej Państwa w zakresie przekształceń własnościowych i organizacyjnych rolnictwa.

1. Dominującą formą organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest i będzie gospodarstwo rodzinne.
Rozwój tego typu gospodarstw polega na stopniowej koncentracji ziemi i produkcji, a więc zmniejszaniu się ich liczby w regionach o przewadze gospodarstw drobnych przy równoczesnym powstawaniu nowych gospodarstw i powiększaniu powierzchni istniejących, szczególnie w regionach o znaczących zasobach gruntów rolnych Skarbu Państwa.
Proces przekształceń rolnictwa polskiego będzie długotrwały, zależny głównie od rozwoju ogólnej sytuacji gospodarczej kraju.
Jeśli polityka państwa będzie wspierała, środkami ekonomicznymi, proces koncentracji ziemi w gospodarstwach rodzinnych, to pożądane będzie ograniczenie wielkości gospodarstw korzystających z tego rodzaju wsparcia do określonej regionalnie powierzchni. Powiększenie jej ponad tę wielkość nie powinno obciążać środków publicznych.
2. Obok gospodarstw rodzinnych, ulegających stopniowym przekształceniom, będą trwale lub przejściowo występowały inne typy gospodarstw rolnych o różnych stosunkach własności i o różnej organizacji - mogą one występować również na gruntach Skarbu Państwa.
3. Zasób nieruchomości rolnych Skarbu Państwa, przejętych przez Agencję będzie służył, w kolejnych etapach przekształceń rolnictwa, głównie rozwojowi gospodarstw rodzinnych. Będzie to następowało przez sprzedaż lub oddawanie w dzierżawę nieruchomości rolnych z Zasobu w celu powiększania wielkości (koncentrację ziemi) istniejących i tworzenie nowych gospodarstw rodzinnych.
4. Nieruchomości rolne pozostające we władaniu Agencji będą wydzierżawiane w postaci niezorganizowanych składników mienia (działek gruntów rolnych, budynków itp.) bądź organizowane w formę samodzielnej jednostki gospodarczej - gospodarstwa skarbowego. Gospodarstwa skarbowe będą wydzierżawiane lub powierzone w administrację ustanowioną przez Agencję.

-
5. Utrzymanie gruntów rolnych w użytkowaniu rolniczym będzie zależało od decyzji ich właścicieli - rolników i Agencji. Jeśli w niektórych regionach będzie niezbędne utrzymanie rolniczego ich użytkowania w celu wypełniania przez rolnictwo funkcji pozaprodukcyjnych - głównie osiedleńczych - to wsparcie tych funkcji środkami polityki gospodarczej Państwa kierowane będzie również do Agencji.
 6. Przyjmuje się, że polityka gospodarcza będzie popierała rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej na wsi, jako źródła dochodu także dla członków rodzin rolniczych. Zadania Agencji w tym zakresie obejmują wspieranie tworzenia miejsc pracy dla osób zwalnianych z byłych pgr.

II. PRZEJMOWANIE NIERUCHOMOŚCI ROLNYCH DO ZASOBU

1. Agencja będzie dążyć do utworzenia w krótkim czasie ważącej wielkości zasobu nieruchomości rolnych oraz do zakończenia przejmowania nieruchomości rolnych Skarbu Państwa do Zasobu w terminie wcześniejszym od przewidzianego ustawą.
2. Tempo procesu przejmowania nieruchomości do Zasobu nie powinno być hamowane regulacją problemu zobowiązań finansowych, ciążących na przedsiębiorstwach pgr, likwidowanych w tym procesie. Regulacja ta powinna następować w odrębnym trybie, niezależnie od gospodarowania przejmowanymi nieruchomościami.
3. Regulacja dążeń Agencji wskazanych w punktach "1" i "2" zależy przede wszystkim od uzyskania następujących warunków jej działania:
 - określenia odpowiedzialności za zobowiązania likwidowanych przedsiębiorstw w chwili przejęcia ich mienia do Zasobu,
 - ustawowego uregulowania restrukturyzacji długów przedsiębiorstw przejmowanych przez Agencję oraz uzyskania środków finansowych, w postaci wieloletniego kredytu, a także udziału w funduszu restrukturyzacji rolnictwa i oddłużenia przedsiębiorstw państwowych proporcjonalnego do udziału we własności gruntów rolnych i do ogólnej kwoty zadłużenia,
 - zastosowania możliwości konwersji zadłużenia łącznie z możliwością zaspokojenia jego części obligacjami,
 - wstrzymanie egzekucji zaległych zobowiązań państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej wobec Skarbu Państwa,
 - zapewnienia dostępu do obrotowego kredytu bankowego, niezbędnego do funkcjonowania gospodarstw skarbowych, niezależnego od regulacji sprawy zadłużenia ciążącego na majątku przejmowanym przez Agencję do Zasobu.
4. W szybkim tempie należy przejmować do Zasobu przedsiębiorstwa hodowli twórczej roślin i zwierząt, wraz z towarzyszącymi jednostkami usługowymi.

III. WYBÓR SPOSOBU GOSPODAROWANIA ZASOBEM

1. Zgodnie z podstawowym założeniem polityki rolnej Agencja będzie dążyła do sprzedaży bądź dzierżawy gruntów rolnych z Zasobu, rolnikom powiększającym lub tworzącym nowe gospodarstwa rodzinne. W regionach o małym popycie na ziemię, preferowana będzie dzierżawa.

-
2. Grunty rolne pozostające w Zasobie, przy sukcesywnym oferowaniu ich do sprzedaży, będą stanowić w następnych latach podstawę przekształceń rolnictwa, prowadzących do rozwoju gospodarstw rodzinnych.
Oferta sprzedaży gruntów rolnych powinna być dostosowana do spodziewanego popytu w regionie. Niekorzystne byłoby wywołanie deprecjacji wartości (ceny) ziemi.
 3. Sprzedaż wielkorolnych gospodarstw będzie ograniczona do sytuacji wyjątkowych. Sprzedane gospodarstwa winny stanowić zaplecze dla działalności gospodarczej ich nabywców, stwarzającej warunki rozwoju gospodarczego okolicy bądź regionu o małym popycie na ziemię ze strony rolników - gospodarstw rodzinnych.
 4. Gospodarstwa skarbowe, wyodrębnione w trakcie reorganizacji przedsiębiorstw pgr, będą wydierżawiane lub powierzane w administrację ustanowioną przez Agencję.
Jeśli grunty rolne tych gospodarstw będą, w kolejnych etapach przemian struktury agrarnej, oferowane do sprzedaży lub dzierżawy gospodarstwom rodzinnym to będzie to następowało w taki sposób aby rozłóg gruntów, pozostających nadal w gospodarstwach skarbowych, zapewniał warunki efektywnego gospodarowania na nim.
 5. Pozarolnicze obiekty gospodarcze, a także ферmy chowu zwierząt typu przemysłowego, przejęte do Zasobu, będą w zasadzie oferowane do sprzedaży, ewentualnie dzierżawy. W przypadkach uzasadnionych rachunkiem ekonomicznym niektóre obiekty przetwórcze mogą pozostać w tworzonych gospodarstwach skarbowych, jeśli integracja z gospodarstwem rolnym powiększa efektywność i zapewnia pełniejsze wykorzystanie zasobu pracy.
 6. W czasie reorganizacji przedsiębiorstw pgr, przejętych do Zasobu, powinny być wyodrębnione powierzchnie gruntów przeznaczonych do kolejnego (etapowego) oferowania ich do sprzedaży lub dzierżawy gospodarstwom rodzinnym. Programy gospodarcze (urządzeniowe) gospodarstw skarbowych a także umowy dzierżawy tych gospodarstw powinny zapewnić możliwość elastycznego gospodarowania rozłogiem tych gruntów oraz warunki efektywnego użytkowania rozłogu pozostającego w gospodarstwie skarbowym.
 7. W trakcie reorganizacji i tworzenia gospodarstw skarbowych oraz innych jednostek gospodarczych, wyodrębnione zostaną, poza gruntami (o którym mowa w pkt "6") składniki mienia ruchomego, przeznaczone do sprzedaży lub do wykorzystania w innych jednostkach gospodarczych Agencji.
 8. Agencja ma możliwość zaniechania okresowego (lub trwałego) użytkowania rolniczego przejętych gruntów, jeśli nie rokuje ono efektywności ekonomicznej, zagraża ono środowisku lub wymagałoby nieefektywnych nakładów.
Wyłączenie z użytkowania może obejmować części rozłogu przejmowanych nieruchomości rolnych. Grunty te powinny być przekazane Lasom Państwowym do zalesienia lub zagospodarowane przez Agencję, w sposób chroniący je przed degradacją.
 9. Agencja uwzględni w swym działaniu konsekwencje rozwiązań prawnych, dotyczących reprivatyzacji nieruchomości rolnych przejętych z różnych tytułów przez Państwo, począwszy od 1944 r.
W gospodarowaniu nieruchomościami, które mogą być przedmiotem rewindykacji, Agencja nie będzie podejmowała decyzji dotyczących zmian stosunków własności przed wyjaśnieniem praw osób uprawnionych ustawą o reprivatyzacji.
-

IV. TWORZENIE GOSPODARSTW SKARBOWYCH

1. Z chwilą likwidacji przedsiębiorstwa pgr Agencja ustanawia na utworzonym gospodarstwie skarbowym "tymczasowego zarządcę", którego zadaniem jest ochrona mienia i funkcjonowania jednostek gospodarczych oraz reorganizacja ich w sposób zgodny z polityką Agencji. Pożądane byłoby aby program reorganizacji zarządzania i wyodrębniania jednostek gospodarczych oraz niezorganizowanych składników mienia był przygotowany przed przejęciem przedsiębiorstwa pgr. Podkreśla się wagę funkcji tymczasowego zarządcy i oddziałów Agencji w okresie reorganizacji przejętych przedsiębiorstw.
2. Reorganizacja przejętych przedsiębiorstw pgr będzie polegała na wyodrębnieniu jednostek gospodarczych zdolnych do samodzielnego, efektywnego funkcjonowania. Będą to gospodarstwa skarbowe (rolnicze) utworzone z byłych zakładów pgr lub z ich części oraz inne jednostki (obiekty) gospodarcze, takie jak młyny i inne przetwórnice, jednostki handlowe i usługowe.
Organizacja gospodarstw skarbowych powinna być dostosowana do możliwości i warunków powierzania ich w dzierżawę lub administrację, a pozarolniczych jednostek do sprzedaży lub wniesienia do spółek.
3. Utworzenie gospodarstw skarbowych paroobiektowych należy ograniczyć do szczególnych warunków i celu ich działania - hodowli twórczej - wyjątkowo do przypadków silnych powiązań produkcyjnych. Zasadą jest tworzenie gospodarstw odpowiednich do kierowania nimi "z jednej ręki", o powierzchni kilkuset do półtora tysiąca hektarów.
4. Zgodnie z założeniami polityki Agencji w trakcie reorganizacji przedsiębiorstw pgr przejętych do Zasobu będą wyodrębnione rozłogi gospodarstw skarbowych z określeniem powierzchni gruntów przeznaczonych do sprzedaży lub wydzierżawiania w kolejnych etapach, w postaci działek (postaci niezorganizowanej). Grunty nie objęte przez gospodarstwa skarbowe, powinny być czasowo użytkowane lub chronione przed degradacją przez najbliższe gospodarstwa skarbowe. Funkcja ta może być powierzana również dzierżawcom gospodarstw skarbowych.
5. Agencja ma swobodę gospodarowania mieniem ruchomym przejmowanych przedsiębiorstw pgr i przemieszczania jego składników między jednostkami gospodarczymi Agencji w całym kraju. Możliwość przemieszczania tych składników ma służyć ich efektywnemu użytkowaniu, lecz nie może naruszać określonego umową zakresu uprawnień administratora gospodarstwa skarbowego.
Agencja utworzy ewidencję tych składników mienia ruchomego, które nie będą użyteczne w jednostkach obecnie nimi dysponujących.
6. Agencja stwarza warunki kontynuowania działalności w zakresie hodowli twórczej roślin i zwierząt, prowadzonej przez dotychczasowe przedsiębiorstwa specjalistyczne. W tym celu Agencja tworzyć będzie spółki Agencji dla hodowli twórczej i działalności z nią związanych, albo specjalistyczne gospodarstwa skarbowe, odpowiednie dla hodowli zarodowej.
Rozwiązania te zachowują podmiotowość hodowcy i prawa własności w stosunku do dorobku hodowlanego oraz zapewniają warunki utrzymania potencjału hodowli twórczej. Działać ona będzie pod kontrolą organów administracji państwowej i korzystać ze środków przeznaczonych na jej rozwój, jako podstawy postępu biologicznego w rolnictwie.

-
7. Agencja oczekuje udostępnienia jej środków finansowych niezbędnych do ochrony obiektów zabytkowych położonych na nieruchomościach rolnych przejętych do Zasobu oraz współdziałania właściwych organów administracji z oddziałami Agencji.
 8. W wyborze sposobu realizacji zadań Agencja będzie dążyła do powierzania szeregu działalności, tworzoną przez siebie lub istniejącą, specjalistycznym przedsiębiorstwom i instytucjom, jak np. w zakresie obrotu nieruchomościami.

V. WARUNKI SPRZEDAŻY I DZIERŻAWY SKŁADNIKÓW ZASOBU

1. Sprzedaż składników Zasobu będzie obejmowała głównie grunty rolne niezorganizowane w gospodarstwa, jednostki gospodarcze przetwórcze, hodowlane i usługowe, wraz z działkami gruntów, budynki mieszkalne z przynależnymi do nich gruntami i urządzeniami, ruchome składniki mienia.
 2. Sprzedaż gospodarstw rolnych, zorganizowanych na gruntach Zasobu lub wyodrębnionych w trakcie reorganizacji przejętych przedsiębiorstw pgr, a więc również gospodarstw skarbowych, będzie ograniczona do tych jednostek, które będą mogły się stać gospodarstwami typu rodzinnego.
 3. Sprzedaż nieruchomości może być dokonywana na warunkach spłat ratalnych, zabezpieczonych na hipotecę nabywcy, szczególnie jeśli nabyte grunty rolne powiększają jego gospodarstwo typu rodzinnego lub na nich tworzy nowe gospodarstwo tego typu.
 4. Wszystkie nieruchomości rolne i pozarolnicze jednostki gospodarcze Zasobu mogą być przedmiotem dzierżawy. Dzierżawa powinna w zasadzie obejmować tylko nieruchomości, a więc grunty z wybranymi budynkami. Ruchome składniki mienia mogą być w szczególnych przypadkach wydzierżawiane.
 5. Dzierżawa gruntów rolnych gospodarstwom rodzinnym powinna być upowszechniana, jako pożądana forma gospodarowania na Zasobie.
 6. Dzierżawa gospodarstwa powinna być ograniczona do jednoobektowych gospodarstw skarbowych utworzonych w trakcie reorganizacji przejmowanych przedsiębiorstw pgr. W szczególnych przypadkach dzierżawy spółkom Agencji lub z udziałem pracowników gospodarstw, przy równoczesnym ekonomicznie uzasadnionym współdziałaniu między obiektami (zakładami) można przyjąć formę dzierżawy paroobiektowego gospodarstwa skarbowego.
 7. Dzierżawca gospodarstwa skarbowego może dzierżawić budowle i urządzenia, znajdujące się w obrębie gospodarstwa, według swych potrzeb i wyboru. W przypadku pominięcia niektórych tego rodzaju obiektów w swym wyborze musi się zgodzić na inne ich użytkowanie przez Agencję lub osoby trzecie z zapewnieniem dostępu do nich, korzystania ze źródeł wody i energii, odpływu wody i ścieków itp.
 8. Dzierżawa gospodarstwa skarbowego może być łączona z obowiązkiem czasowego użytkowania lub ochrony rozłogu gruntów rolnych wyodrębnionego do sprzedaży w okresie krótszym od objętego umową dzierżawną.
-

-
9. Pożądane jest aby okres dzierżawy działek gruntów rolnych gospodarstwom rodzinnym był co najmniej trzyletni - co zapewnia prawo pierwokupu - z możliwością przedłużania dzierżawy na okres dłuższy.
 10. Dzierżawa wielkorolnych gospodarstw skarbowych powinna być wieloletnia, co najmniej 8-letnia. Warunki jej powinny uwzględniać realizację podstawowego zadania Agencji - udostępniania zasobu gruntów rolnych gospodarstwom rodzinnym.
Agencja może zapewnić dzierżawcy wielkorolnego gospodarstwa skarbowego (typu folwarcznego) nabycie, z zachowaniem prawa pierwokupu, tylko wyodrębnionego rozłogu gruntów lub części gospodarstwa, które mogą być przekształcone w gospodarstwo rodzinne. W praktyce oznacza to wypowiedzenie dzierżawy przed ofertą sprzedaży, dokonanie reorganizacji gospodarstwa (podziału) i oferowanie do sprzedaży wyodrębnionych jego części, zgodnie z polityką Agencji.

* * *

Przedstawione kierunki działania Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa obejmują tylko zagadnienia o podstawowym znaczeniu. Ich konkretyzacja będzie dokonywana w praktyce. Wybór metod realizacji celów polityki zależy będzie od wielu czynników, pozostających poza sferą oddziaływania Agencji. Do tych czynników należy rozwój sytuacji gospodarczej w kraju, polityka społeczna i regionalna, a także przebieg procesu integracji europejskiej.

W przedstawionym zarysie polityki Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa świadomie pominięto niektóre zagadnienia ważne w działaniu, lecz wymagające odrębnego opracowania. Są nimi, poza zarysowanymi tylko problemami gospodarki finansowej, regulacja stosunków pracy, przy niezbędnym ograniczeniu zatrudnienia w gospodarstwach skarbowych, gospodarka mieszkaniowa w tych gospodarstwach oraz wspieranie przedsiębiorczości w celu tworzenia miejsc pracy dla osób poprzednio zatrudnionych w gospodarstwach państwowych.

OPINIA RADY PRZEKSZTAŁCEŃ WŁASNOŚCIOWYCH
PRZY PREZESIE RADY MINISTRÓW
DOTYCZĄCA PRZEBIEGU PRZEKSZTAŁCEŃ WŁASNOŚCIOWYCH
PAŃSTWOWYCH GOSPODARSTW ROLNYCH
REALIZOWANYCH PRZEZ AGENCJĘ WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

Na posiedzeniu plenarnym w dniu 17 listopada br. Rada Przekształceń Własnościowych zajmowała się problematyką przekształceń własnościowych państwowych gospodarstw rolnych. Zgodnie z ustawą z dnia 19 października 1991 r. realizację restrukturyzacji i prywatyzacji PGR powierzono Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. Założenia tej ustawy przewidują, że Agencja powinna przejąć sukcesywnie do końca 1993 r. prawa i obowiązki w stosunku do mienia Skarbu Państwa w rolnictwie. Utworzenie Agencji zrywa z dotychczasową zasadą łączenia przez organy administracji państwowej zadań o charakterze regulacyjnym i uprawnień właściciela. Zgodnie z ustawą gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa powinno się odbywać na zasadach typowych dla gospodarki rynkowej. Rynkowy charakter ma zapewnić określona w ustawie zasada samofinansowania się Agencji, co oznacza konieczność bilansowania wydatków związanych głównie z obsługą zadłużenia przejętych PGR wpływami uzyskanymi z tytułu zagospodarowania przejętego mienia w drodze sprzedaży, dzierżawy, zawartych umów o administrowanie itp. Jednocześnie Agencja, będąc wprowadzicie samodzielnym podmiotem prawa w sferze majątkowej, została zobowiązana do realizacji zadań wynikających z polityki państwa. Zadania te dotyczą w pierwszej kolejności tworzenia warunków sprzyjających wykorzystaniu potencjału produkcyjnego Zasobu Skarbu Państwa. Podstawą tworzenia tych warunków powinna być przemyślana restrukturyzacja i prywatyzacja przejętego przez Agencję mienia. Z procesem restrukturyzacji i prywatyzacji łączy się konieczność zmniejszenia zatrudnienia w nowo tworzonych jednostkach gospodarczych.

Realizację przewidzianych w ustawie zadań ułatwia szeroki wachlarz możliwości zagospodarowania przejętego mienia poprzez: sprzedaż, dzierżawę, wniesienie do spółki, oddanie administratorowi w celu zagospodarowania, przekazanie w zarząd, odłogowanie lub zalesienie.

Głównym zadaniem Agencji jest przejmowanie, restrukturyzacja i rozdysponowanie przejętego mienia. Łącznie Agencja powinna przejąć mienie 1495 przedsiębiorstw, w tym 3,1 mln ha gruntów rolnych oraz pozostały majątek o wartości ewidencyjnej około 100 bln zł. Jednocześnie z przejętym majątkiem Agencja przejmuje kredyty i inne zobowiązania PGR, wobec wierzycieli na kwotę 18 - 20 bln zł. Zatrudnienie w przedsiębiorstwach przewidzianych do przejęcia wynosi ponad 261 tys. osób.

Z przedstawionych Radzie informacji wynika, że Agencja przejęła do końca października mienie po likwidacji 540 przedsiębiorstw, co stanowi 36% ogółu przedsiębiorstw. Agencja rozdysonowała 4,7 tys. ha w drodze sprzedaży oraz wydzierżawiła 26 tys. ha. Pozostałe mienie znajduje się w tymczasowym zarządzie. Wyraźna dysproporcja między tempem przejmowania a tempem rozdysonowania wynika m.in. zdaniem przedstawicieli Agencji, z pracochłonności czynności przygotowawczych do rozdysonowania mienia, a także z ograniczonej liczby potencjalnych nabywców i dzierżawców.

Realizacja procesu przekształceń własnościowych PGR stopniowo ujawnia podstawowe trudności ograniczające sprawne działanie Agencji. Należą do nich:

- bariera finansowa wynikająca z wysokiego zadłużenia PGR, która określa strategię przejmowania przedsiębiorstw do Zasobu, poczynając od najlepszych jednostek,
- brak kapitału u potencjalnych nabywców lub dzierżawców, co ogranicza tempo rozdysonowania przejętego mienia oraz środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań,
- nieuregulowane stosunki własnościowe nieruchomości, w tym także spowodowane brakiem rozwiązań prawnych w zakresie repriwatyzacji, co uniemożliwia trwałe rozdysonowanie przejętego mienia,
- nadmierne oczekiwania różnych grup społecznych nastawionych na rozdawnictwo mienia Skarbu Państwa, co tworzy niekorzystny klimat wokół działań Agencji,
- ujawniające się coraz silniej konflikty społeczne wynikające z zagrożeń utraty miejsc pracy spowodowane restrukturyzacją i prywatyzacją PGR.

Po rozpatrzeniu problemów funkcjonowania Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa Rada Przekształceń Własnościowych sformułowała następujące wnioski i postulaty:

1. Ustawa o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa nie jest doskonałym aktem prawnym, ale stworzyła warunki dla szybkiego przejścia, restrukturyzacji i prywatyzacji własności rolnej Skarbu Państwa przy wykorzystaniu szerokiego wachlarza ścieżek prywatyzacyjnych. Stąd też podejmowane obecnie działania powinny, zdaniem Rady, zmierzać do doskonalenia istniejących rozwiązań, a nie negowania zasadności powołania Agencji jako instytucji powierniczej Skarbu Państwa.
2. Tempo przejmowania mienia PGR do Zasobu powinno zostać w większym niż dotychczas stopniu zharmonizowane z tempem jego restrukturyzacji i rozdysonowania. W przeciwnym przypadku może dojść do skumulowania w Agencji dużego arealu ziemi i uczynienia z niej w rzeczywistości większego super przedsiębiorstwa państwowego. W istniejącej atmosferze próby administracyjnego przyspieszenia procesu przejmowania mienia PGR do Zasobu nie znajdują racjonalnego uzasadnienia.
3. Ustosunkowując się do dyskusji na temat przyszłego ustroju rolnego, Rada jest przeciwna preferowaniu tylko niektórych form gospodarstw rolnych. Rada opowiada się za pluralizmem form władania w zależności od konkretnych warunków ekonomicznych i społecznych, a także od ewolucji sytuacji gospodarczej kraju.
4. Rada uważa, że podstawowym kierunkiem rozdysonowania przejętego mienia powinna być sprzedaż. Taka forma rozdysonowania oznacza bowiem faktyczną prywatyzację własności państwowej stanowiąc jednocześnie podstawowe źródło zasilania finansowego Agencji, szczególnie ważne w warunkach ustawowo określonej samodzielności finansowej. Czynnikiem ograniczającym sprzedaż mienia Skarbu Państwa jest brak środków finansowych potencjalnych nabywców. Stąd też jako formę równorzędną należy traktować dzierżawę nieruchomości osobom fizycznym lub prawnym. Oddanie mienia w administrowanie powinno być ograniczone do tych przypadków, kiedy nie ma możliwości

zbycia lub wydzierżawienia przejętego mienia. Zdaniem Rady, Agencja powinna rozważyć zawieranie kontraktów menadżerskich przy zachowaniu osobowości prawnej podmiotów gospodarczych jako alternatywy dla umów o administrowanie. Wolne tempo rozdysponowania przejętego mienia może bowiem spowodować konieczność skoncentrowania działalności Agencji na zarządzaniu tworzonymi podmiotami gospodarczymi. W takiej sytuacji istotne znaczenie może mieć forma prawna tych podmiotów.

5. Kierunek rozdysponowania przejętego mienia powinien być uwarunkowany względami ekonomicznymi. Jego podstawą powinna być przemyślana restrukturyzacja PGR, która z jednej strony powinna uwzględniać interesy rolników indywidualnych a z drugiej strony pracowników zatrudnionych dotychczas w tych przedsiębiorstwach oraz efektywne wykorzystanie istniejącego potencjału produkcyjnego PGR, w tym zwłaszcza majątku trwałego.
6. Istnieje pilna potrzeba jasnego określenia zakresu i zasad ewentualnego zwrotu byłym właścicielom mienia rolnego przejętego na rzecz Skarbu Państwa. Umożliwi to Agencji większą swobodę w wyborze form rozdysponowania pozostającego w jej Zasobie mienia, a także ułatwi planowanie wpływów i wydatków wynikających z przejętych przez Agencję praw i obowiązków.
7. Rada uważa, że sprawna restrukturyzacja i rozdysponowanie przejętego mienia wymaga, w większym niż dotychczas stopniu, otwarcia się Agencji na korzystanie z usług firm konsultingowych, ośrodków naukowych oraz zwrócenia szczególnej uwagi na dobór i kształcenie kadr, w tym zwłaszcza tymczasowych zarządców, administratorów i dzierżawców.
8. Rozwiązanie problemu zadłużenia obciążającego przejmowane mienie będzie miało kluczowe znaczenie dla powodzenia działań podejmowanych przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa.
9. Rada wyraża opinię, iż realizacja zadań przewidzianych w ustawie, a zwłaszcza w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, wymagać będzie zasilenia finansowego Agencji. Rozważenia wymaga możliwość upoważnienia Agencji do bezpośredniego prowadzenia rozmów z Bankiem Światowym i innymi organizacjami finansowymi w sprawie kredytów przeznaczonych na wyżej wymienione cele, w tym szczególnie na przekwalifikowanie zawodowe pracowników i tworzenie nowych miejsc pracy na wsi.
10. Rada popiera udział inwestorów zagranicznych w prywatyzacji PGR zwłaszcza w regionach zagrożonych wysokim bezrobociem. Preferowaną formą udostępniania nieruchomości rolnych podmiotom zagranicznym powinna być dzierżawa.

SIEDZIBY I TEREN DZIAŁANIA ODDZIAŁÓW TERENOWYCH
AGENCJI WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

Lp.	Siedziba oddziału	Teren działania oddziału (nazwy województw)
1	2	3
1.	Bydgoszcz ul. Hetmańska 38	- bydgoskie - toruńskie - włocławskie - pilskie
2.	Elbląg ul. Nowodworska 10	- elbląskie - gdańskie
3.	Gorzów Wlkp. ul. Jagiellończyka 8	- gorzowskie - zielonogórskie
4.	Koszalin ul. Partyzantów 15a	- koszalińskie - słupskie
5.	Lublin ul. Karłowicza 4	- białskopodlaskie - chełmskie - lubelskie - radomskie - siedleckie - zamojskie
6.	Łódź ul. Północna 27/29	- łódzkie - piotrkowskie - płoćkie - sieradzkie - skierniewickie
7.	Olsztyn ul. Głowackiego 6	- ciechanowskie - olsztyńskie - ostrolęckie
8.	Opole ul. 1-go Maja 6	- bielskie - częstochowskie - katowickie - krakowskie - opolskie
9.	Poznań ul. Fredry 12	- kaliskie - konińskie - leszczyńskie - poznańskie

10.	Rzeszów ul. 8-go Marca 13	<ul style="list-style-type: none"> - kieleckie - krośnieńskie - nowosądeckie - przemyskie - rzeszowskie - tarnobrzeskie - tarnowskie
11.	Suwałki ul. Sportowa 22	<ul style="list-style-type: none"> - białostockie - łomżyńskie - suwalskie
12.	Szczecin ul. Wały Chrobrego 4	<ul style="list-style-type: none"> - szczecińskie
13.	Warszawa ul. Wspólna 30	<ul style="list-style-type: none"> - warszawskie - kraj w zakresie przedsiębiorstw hodowlanych
14.	Wrocław ul. Mińska 60	<ul style="list-style-type: none"> - jeleniogórskie - legnickie - wałbrzyskie - wrocławskie

NIEKTÓRE DANE CHARAKTERYZUJĄCE POZIOM PRODUKCJI ROLNEJ
PAŃSTWOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW GOSPODARKI ROLNEJ W 1992 R.

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	Całe rolnictwo		PPGR	
			ogółem	1991=100	ogółem	1991=100
1.	Pow. użytków rolnych*	tys.ha	18663,6	99,9	3128,8	96,3
2.	Pow. zasiewów ogółem*	tys.ha	13560,3	95,9	2138,5	84,0
	w tym: zboża	"	8321,1	95,5	1149,1	84,7
	rzepak	"	417,1	89,2	279,2	91,8
	ziemniaki	"	1757,3	101,4	27,5	59,1
	buraki cukrowe	"	376,0	104,0	47,7	95,3
3.	Plony ziemiopłodów					
	- zboża	dt/ha	24,0	75,2	30,6	74,1
	- rzepak	"	18,0	80,7	18,0	80,4
	- ziemniaki	"	133	79,2	94	68,1
	- buraki cukr.	"	298	94,3	246	81,7
4.	Zbiory	"				
	- zboża	tys.ton	19958	71,8	3520,9	62,8
	- rzepak	"	752	72,1	503,4	73,9
	- ziemniaki	"	23380	80,5	258,9	38,0
	- buraki cukr.	"	11200	98,1	1173,7	78,0
5.	Nawożenie mineralne	"				
	ogółem NPK	kg/1ha	62,1	65,3	87,1	48,6
	w tym:	UR				
	- azotowe (N)	"	33,9	85,0	47,5	71,4
	- fosforowe(P)	"	12,2	54,7	13,3	30,4
	- potasowe (K)	"	16,0	48,6	26,3	38,2
		"	117,2	84,3	126,1	52,6
6.	Nawozy wapniowe (CaO)					
	Pogłowie zwierząt gosp.*	tys.szt	8221,4	93,0	951,2	75,2
	Bydło ogółem	"	4256,8	93,0	343,1	80,2
	w tym krowy	"	22085,8	101,0	3592,1	87,7
	Trzoda chlewna	"	2141,8	102,2	366,1	92,1
	w tym lochy	"	1869,6	57,8	383,1	44,0
	Owce ogółem					
7.	Pogłowie zwierząt gosp.					
	na 100 ha UR	szt	44,1	x	28,3	x
	- bydło	"	118,3	x	120,5	x
	- trzoda chlewna	"	10,0	x	11,1	x
	- owce					

Źródło: - dane statystyczne GUS

* wg stanu na 30 czerwca

NIEKTÓRE DANE CHARAKTERYZUJĄCE POZIOM PRODUKCJI ROLNEJ
PAŃSTWOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW GOSPODARKI ROLNEJ W 1992 R.

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Powierzchnia zasiewów									
		Ogółem		zboża		rzepak i rzepik		ziemniaki		buraki cukrowe	
		tys.ha	1991= 100	tys.ha	1991= 100	tys.ha	1991= 100	tys.ha	1991= 100	tys.ha	1991= 100
1.	Warszawa*	8,6	90,6	4,6	97,3	0,7	85,5	0,3	116,3	0,3	102,6
2.	Bydgoszcz	259,0	84,3	140,1	85,7	31,0	98,6	5,0	59,7	6,8	92,4
3.	Elbląg	184,8	87,3	91,6	82,9	26,5	95,8	1,2	77,8	1,8	88,3
4.	Gorzów Wlkp.	190,5	85,0	111,5	90,2	23,1	75,2	1,5	52,3	3,7	98,7
5.	Koszalin	172,3	57,9	93,3	57,2	14,7	68,0	4,1	39,7	0,4	71,7
6.	Lublin	65,5	91,3	39,0	90,8	7,3	100,1	1,0	78,6	1,3	127,6
7.	Łódź	36,2	86,6	20,6	89,0	3,9	102,7	0,7	89,3	0,5	90,3
8.	Olsztyn	206,5	85,4	111,9	86,5	31,9	105,7	1,5	47,0	0,3	110,9
9.	Opole	173,2	96,7	93,2	102,8	27,2	101,0	1,8	60,3	5,6	81,2
10.	Poznań	262,4	94,6	127,1	95,5	28,9	105,7	4,0	69,0	10,6	101,7
11.	Rzeszów	47,5	83,5	32,2	89,9	5,3	76,2	0,4	53,6	0,5	99,4
12.	Suwałki	91,7	73,6	51,8	72,3	7,8	68,1	0,6	73,5	0,3	100,4
13.	Szczecin	182,4	82,7	88,1	79,9	31,9	97,4	4,1	74,0	5,5	89,8
14.	Wrocław	257,9	92,0	144,1	93,3	39,0	86,6	1,3	63,8	10,1	101,5
	R a z e m	2138,5	84,0	1149,1	84,7	279,2	91,8	27,5	59,1	47,7	95,3

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Z b i o r y									
		zboża		rzepak i rzepik		ziemniaki		buraki cukrowe			
		tys.ton	1991= 100	tys.ton	1991= 100	tys.ton	1991= 100	tys.ton	1991= 100		
1.	Warszawa*	16,9	78,3	1,7	64,1	3,8	75,8	9,7	116,3		
2.	Bydgoszcz	415,5	60,2	60,1	79,3	45,4	36,5	131,8	66,6		
3.	Elbląg	319,2	77,3	50,9	87,3	12,4	57,0	61,4	101,7		
4.	Gorzów Wlkp.	250,2	50,2	30,2	51,0	9,2	24,6	80,5	71,5		
5.	Koszalin	193,1	41,1	22,1	56,2	44,7	37,5	6,6	46,0		
6.	Lublin	130,5	83,2	12,7	81,2	11,3	59,8	45,7	115,2		
7.	Łódź	63,4	61,9	8,5	83,8	6,7	48,4	13,2	77,5		
8.	Olsztyn	369,3	68,1	61,2	83,9	11,2	25,7	8,1	97,7		
9.	Opole	368,4	78,5	59,2	85,2	18,2	47,0	175,6	72,0		
10.	Poznań	408,0	59,9	57,6	76,8	29,2	36,0	247,0	79,3		
11.	Rzeszów	96,7	87,1	9,3	70,2	6,1	61,2	20,1	94,7		
12.	Suwałki	130,4	53,0	12,3	58,7	8,5	73,6	6,1	90,1		
13.	Szczecin	244,1	54,6	50,1	77,0	39,4	47,3	149,2	75,0		
14.	Wrocław	515,2	68,2	67,5	65,1	12,8	42,0	218,7	83,2		
R a z e m		3520,9	62,8	503,4	73,9	258,9	40,3	1173,7	78,0		

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	P l o n y							
		zboża		rzepak i rzepik		ziemniaki		buraki cukrowe	
		dt/ha	1991= 100	dt/ha	1991= 100	dt/ha	1991= 100	dt/ha	1991= 100
1.	Warszawa*	37,1	80,5	23,5	74,8	132	65,4	352	113,2
2.	Bydgoszcz	29,7	70,4	19,4	80,5	92	61,2	194	72,1
3.	Elbląg	34,8	93,3	19,2	91,0	103	73,6	351	115,1
4.	Gorzów Wlkp.	22,4	55,6	13,1	67,9	60	46,5	215	72,4
5.	Koszalin	20,7	71,9	15,1	82,5	109	94,0	150	64,4
6.	Lublin	33,5	91,8	17,3	80,8	118	76,1	358	90,2
7.	Łódź	30,8	69,5	21,7	81,6	95	54,3	274	85,9
8.	Olsztyn	33,0	78,8	19,2	79,3	76	50,7	249	88,0
9.	Opole	39,5	76,4	21,8	84,5	103	78,0	311	88,6
10.	Poznań	32,1	62,7	20,0	73,0	74	52,5	234	78,0
11.	Rzeszów	30,0	96,8	17,5	92,1	142	113,6	377	95,2
12.	Suwałki	25,2	73,3	15,7	85,8	131	100,0	211	89,8
13.	Szczecin	27,7	68,2	15,7	78,9	96	64,0	270	83,6
14.	Wrocław	35,8	73,2	17,3	75,2	95	66,0	218	82,0
R a z e m		30,6	74,1	18,0	80,4	94	68,1	246	81,7

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Nawożenie mineralne		Zwierzęta gospodarskie na 100 ha użytków rolnych					
		w kg NPK na 1 ha UR	1991= 100	bydło		trzoda chlewna		owce	
				szt.	1991= 100	szt.	1991= 100	szt.	1991= 100
1.	Warszawa*	192,1	57,7	46	79,3	69	153,3	3	20,0
2.	Bydgoszcz	88,0	46,8	28	80,0	164	98,8	22	56,4
3.	Elbląg	86,0	48,5	24	75,0	101	85,6	5	29,4
4.	Gorzów Wlkp.	88,4	41,9	24	68,6	129	88,4	11	39,3
5.	Koszalin	52,8	33,8	24	63,2	125	84,5	5	29,4
6.	Lublin	88,3	51,4	24	80,0	87	92,6	7	36,8
7.	Łódź	137,2	64,8	36	81,8	146	108,1	6	30,0
8.	Olsztyn	84,3	48,0	21	70,0	118	84,9	3	20,0
9.	Opole	152,8	57,8	47	88,7	110	97,3	7	100,0
10.	Poznań	131,6	57,0	54	93,1	131	100,8	42	62,7
11.	Rzeszów	59,5	39,6	18	56,3	89	59,7	5	13,9
12.	Suwałki	61,6	46,2	23	74,2	88	90,7	7	43,8
13.	Szczecin	74,1	43,2	33	80,5	90	90,0	14	45,2
14.	Wrocław	109,0	49,2	33	82,5	88	100,0	6	35,3
R a z e m		87,1	48,6	30	76,9	115	91,3	12	44,4

Źródło: dane statystyczne GUS

* w Oddziale Terenowym w Warszawie ujęto tylko dane ppgr z terenu woj. warszawskiego.

PRZEDSIĘBIORSTWA,
KTÓRYCH MIENIE PRZEJĘTO PROTOKÓLARNIE DO ZASOBU WRSP

Oddział Terenowy w Warszawie	
1. PGR Bródno	33. SK Michałów
2. KPGO Wieliszew	34. SK Kurozwęki
3. PGR Łazy	35. POHZ Ełk
4. HiNO Vega-Zielonki	36. POHZ Grabowo
5. PGR Strzykuły	37. SK Bielin
6. PGR Piaseczno	38. SK Strzegom
7. PPPiZPRiO Reguły	39. POHZ w Klaninie
8. SHRO Bronisze	40. SK Janów Podlaski
9. SR-N Płochocin	41. POHZ w Chojnowie
10. HZ Płochocin	42. PGR w Brześciach
11. HR Łagiewniki	43. PHRiN w Olsztynie
12. SHR Sobiejuchy	44. PH-N w Lublinie
13. SHR Kowroz	45. SOPR - Gosp. w Parzniewie
14. SK Dobrzyniewo	46. SHR w Polanowicach
15. SHR Scholastykowo	47. SHR w Henrykowie
16. POHZ Osieciny	48. PHRO Świętosław
17. SK w Kadynach	49. SHR Kobierzyce
18. SK Rieczna	50. PGO Podzamcze
19. SHR Puck	51. PGR w Mieni
20. PHRiN w Gdańsku	52. SK Prudnik
21. SHR Biesiekierz	53. POHZ Garzyn
22. POHZ Bobrowniki	54. POHZ Przerzeczyn Zdrój
23. PSO Białka	55. SK Moszna
24. SK Kozienice	56. SK Walewice
25. SHRO Gołębiew	57. PSO Bogusławice
26. HBC Kutno	58. SK Siary
27. POHZ Dębola	59. SHRO Zaborze
28. SHR Borow	60. SHR w Kalinowej
29. SK Pruchna	61. PGR w Książenicach
30. SK Mieczowica	62. HR "Danko" w Choryni
31. SHR Szalejewo	63. POHZ w Głogówku
32. SK Żołędzica	64. PHRO w Wąsewie

Oddział terenowy w Bydgoszczy	
woj. bydgoskie	
1. PGR Markowice 2. BPZ Karnówko 3. PGR Nieciszewo 4. PGRyb. Bydgoszcz 5. ZHP Zapora-Mylof 6. PGRyb.Charzykowy 7. PGR Węgierce 8. PGR Ciele 9. PGR Samokłęski 10. PGR Brzyskorzystewko 11. PGR Złotniki	12. PGRyb. Kruszwica 13. ZPR Bydgoszcz 14. PGR Głogowiec 15. PGR Obudno z/s w Dąbrowie 16. POHZ Lachowo 17. PGR Wierzchosławice 18. PGR Byszewo 19. POHZ Kraczk 20. PGR Witosław 21. PGR Mroczna 22. PGR Wieszczyce
woj. toruńskie	
1. PGO Kowalewo 2. PGO Łysomice 3. PGR-S Wronie 4. PGR Wałycz 5. PGR Łobdowo 6. PGR Komorowo 7. PGR Cielęta 8. PGR Słozewy 9. PGR Dzwierzno 10. PGR Owieczkowo	11. PGR Wałycz 12. PGRyb. Lubicz 13. PGR Brzezinki 14. PGR Grudziądz 15. PGR Mileszewy 16. PGR Salno 17. PGR Sokołowo 18. PGR Zegartowice 19. PGR Ruszkowo 20. PGR Nowe Miasto Lub. z/s w Mszanowie
woj. pilskie	
1. PGR Niezychów 2. KPGR Budzyn 3. PGR Niemczyn 4. PGR Człopa 5. PGO Złotów 6. PGR Studzieniec 7. PGR Stawnica	8. KPGR Strzelce 9. KPGR Brzeźno 10. PGR Smilowo 11. PGR Czajcze 12. PGR Zalesie 13. PRP Karsiborz 14. PR Boguszyn
woj. wrocławskie	
1. PGRyb. Wrocławek	2. PSS Kazanie

Oddział Terenowy w Elblągu	
woj. elbląskie	
1. GPRSP Kwitajny Małe 2. GRSP Izbiska 3. PUR PGR Czernin 4. PTTCh Dubiel 5. PGR w Konieczwaldzie 6. PGR w Postolinie 7. PR w Laskowicach Wielkich 8. PGR w Martagu 9. PGR w Jelonkach 10. PR w Pasłęku 11. PPTTCh w Górkach	12. PGR w Ulowie 13. PGR w Jesionnej 14. POHZ w Kwitajnach 15. PGR w Bogdanach 16. PGR w Drzeszczynach 17. PGR w Baranowie 18. PGR w Bemowźnie 19. PGR w Przezmarku 20. PR w Dymniku 21. PPTTCh w Czerninie
woj. gdańskie	
1. PGR Przejazdowo 2. PGR Wolental 3. PGR Trutnowy 4. PGR Pruszcz Gdański 5. PGR Bystra 6. PGR Grabowo Kościelne 7. PGR Koszwały 8. PGR Goszczyn 9. PGR Bakowo 10. PGR Steblewo 11. PGR Wojanowo	12. PGR Reksin 13. PGR Pawłowo 14. KRP Godetowo 15. KPPGR Leżno 16. PPZW Rekowo 17. PGR Słuszewo 18. PGR w Sobowidzu 19. PGR w Borkowie 20. PGR w Barłźnie 21. PGR w Kopytkowie 22. PGR w Łaguszewie
Oddział Terenowy w Gorzowie	
woj. gorzowskie	
1. SHR Wojcieszycze 2. PPGR Mielęcin 3. PPGR Dobiegniew 4. PPGR Nowa Niedrzewica 5. PPGR Nowe Gorzycko 6. PPGR Bledzew 7. PPGR Lubniewice 8. PPGR Lubikowo 9. PPGR Kalsko 10. PPGR Bukowice	11. PPGR Wawrów 12. PPGR Kaława 13. PPGR Przytoczna 14. PPGR Dąbroszyn 15. PGR Murzynowo 16. PGR Myślibórz 17. PGR Obra Międzyrzecz 18. PGR Przytoczna II 19. PGR Ulim
woj. zielonogórskie	
1. PGR Lubinicko 2. PGR Obra 3. PGR Wilkowo 4. PGR Drzeniów	5. PGR Siedlisko 6. PGR Henryków 7. PGR Stare Strącze

Oddział Terenowy w Koszalinie	
woj. koszalińskie	
1. PPPR i T "ROLTUR" w Łubowie 2. POHZ w Skibnie 3. KPG we Wrzosowie 4. PPR-P w Kiełpiewie 5. POHZ w Darłowie 6. PP-UMR "Redło" w Redle 7. KPGR w Stanonimie 8. KPGR w Karlinie 9. PGR w Rymaniu 10. PR w Słownkowie 11. PGR w Złocięcu 12. PGR w Pławęcinie 13. PGR w Wartkowie 14. POHZ w Kusicach 15. PGR w Myślinie 16. PGR w Gąskowie 17. PGR w Pustarach 18. PGR w Trzebielu	19. PPR w Bralinie 20. PGR w Ramlewie 21. PGR w Drahimku 22. PGR w Drzonkowie 23. PGR w Mołtowie 24. PPR w Chwalimkach 25. PGR w Żabinie 26. POHZ w Zegrzu Pomorskim 27. PGR w Rąbinie 28. PGR w Kądzielnie 29. PGR Gościno Dwór 30. PGR w Górawinie 31. PGR w Przybrodzie 32. PPR w Radaczu 33. POHZ w Świerczynie 34. PGR w Połczynie Zdroju 35. PGR w Łące 36. PGR w Byszkowie
woj. słupskie	
1. PGR w Zajączkowie 2. PGR w Strzelinie 3. PPR w Kulszewie 4. PGR w Wyczechach 5. PGR w Poganicach 6. PGR w Przechlewie 7. PGR w Główniczach 8. PGR w Miastku	9. PGR w Gąbinie 10. PGR w Dominku 11. POHZ w Pieńkowie 12. PGR w Kończewie 13. PGR w Matarzynie 14. PGR w Janowicach 15. PGR w Koczale 16. PGR w Wytowie

Oddział Terenowy w Lublinie	
woj. białskopodlaskie	
1. KR w Parczewie 2. PGR w Cieleśnicy 3. PGR w Konstantynowie	4. PGR w Rozkoszy 5. PGR w Worohcu 6. PGR w Kostomłotach
woj. chełmskie	
1. PGR w Cycowie 2. PGR w Pokrowce 3. PGR Serniawy s.w Chutczu	4. KR w Urszulinie 5. PGR w Woli Uhruskiej
woj. lubelskie	
1. PGR w Niezabitowie 2. PGR we Wrzosowie 3. PPR w Motyczu	4. PGR w Borowinie 5. PPO w Łęcznej 6. PPS w Pożogu
woj. radomskie	
1. PGR w Gębarzewie 2. PGR w Sucheju 3. PGR w Modrzejowicach	4. PGO w Uleńcu 5. PGO Sielec
woj. siedleckie	
1. PGR w Ruchnie 2. POPR w Sokołowie Podl. 3. SHRO w Jarczewie 4. PGR w Turnie	5. PGR w Miastkowie 6. PGRyb. w Siedlcach 7. PGR w Bartkowie
woj. zamojskie	
1. KPGR w Dołhobyczowie 2. PGR w Tarnogrodzie	3. SHRO w Dziekanowie 4. PGO-L w Jarosławcu

Oddział Terenowy w Łodzi	
woj. płockie	
1. PGR w Trembkach 2. PGR w Dzierzanowie 3. PGR w Sikorzu 4. PGR w Sannikach 5. PN-S w Brzozowie 6. PGR w Sokołowie	7. PGR w Korytach 8. PGR w Opatowcu 9. PGR w Lesznie 10. PGR w Luszynie 11. PGR w Błoniu
woj. sieradzkie	
1. PGR w Czarnożyłach	
woj. piotrkowskie	
1. PGR w Dłutowie 2. PGR w Dobecinie 3. PGR w Białaczowie	4. PGR w Kamocinie 5. PGR w Moszczenicy
woj. łódzkie	
1. PGR Rszew 2. PO w Ksawerowie 3. PPRIH w Łodzi	4. PRO Gospodarz 5. PRP w Łodzi 6. PGR w Leśmierzu
woj. skierniewickie	
1. PGR w Rogowie	2. PGO w Osinach

Oddział Terenowy w Olsztynie	
woj. olsztyńskie	
1. PPGR w Szkotowie 2. PPGR w Sitnie 3. PPGR w Waplewie 4. PPGR w Unieszewie 5. KPGO w Łęgajnach 6. PPGR w Barczewie 7. PPGR w Barcianach 8. PPGR w Bezledach 9. PPGR w Łajsach 10. PPGR w Łankiejnach 11. PPGR w Korszach 12. PPGR "Nikutowo" w Mrągowie 13. PPGR w Wojtówku	14. PPGR KR w Skandawie 15. PPGR w Równinie Górnej 16. PPGR w Lidzbarku Warm. 17. PPGR KR w Garbnie 18. PPGR w Orłowie 19. PPGR w Kownatkach 20. PPGR w Klewkach 21. PPGR w Bisztynku 22. PPGR w Olsztynie 23. PPGR w Luboninie 24. PGR w Bartoszczach 25. PGR w Wenecji
woj. ostrołęckie	
1. PGR w Niegowie 2. PGR w Nieskorzu 3. PGR w Rząśniku	4. PGR w Bazarze 5. PGR w Trynosach 6. PGR w Brzeźnie
woj. ciechanowskie	
1. KPGR w Nacpolsku 2. PR "Poświętne" w Płońsku 3. PGR w Czajkach 4. PGR w Kondrajcu 5. PGR w Łomii	6. PGR w Zguntowie 7. PGR w Klicach 8. PGR w Pruskach 9. PGR w Opinogórze 10. PGR w Grudusku

Oddział Terenowy w Opolu	
woj. opolskie	
1. PGR w Grabinie 2. PPR w Mikolinie 3. PPR w Lewinie Brzeskim 4. KR "Kietrz" w Kietrze 5. PR-PiU w Wolczynie 6. PGR w Proszkowie 7. KPGR w Namysłowie 8. PGR w Namysłowie 9. KPGR w Naradowicach 10. SHR Urbanowice 11. PGR w Tarnicy	12. PGR w Bukowiu 13. PPR Ujeździec 14. PPW Turawa 15. PPW Ujazd 16. PPR w Kościerzycach 17. PP Zakrzów 18. PPR Garbowo 19. PPR Komorzno 20. PGR Jakubowice 21. PGR Rychnów 22. KR Głubczyce
woj. częstochowskie	
1. PGR Włodowice 2. PFTTCh w Ponoszowie	3. KPGR w Koszęcinie
woj. katowickie	
1. KPGR Racibórz 2. KPGR Leszczyny	3. PGO Zabrze

Oddział Terenowy w Poznaniu	
woj. poznańskie	
1. PGR w Błażejewku 2. PR-P w Uzarzewie 3. KW-N w Jarosławcu 4. WOPR w Sielinku 5. PGR w Pomarzanowicach 6. PGR w Wojnowie 7. KPGR Poznań-Naramowice 8. KPGR w Manieczkach 9. KPGR w Czempiniu 10. KPGR w Rakoniewicach 11. KPGR Działyń 12. KPGR w Żydowie 13. KPGR Konarzewo 14. KPGR w Chociczu 15. KPGR Gultowy 16. PGR Niepruszewo 17. KPGR w Kaźmierzu	18. KPGR w Gołowie 19. KPGR w Rybnie Wielkim 20. KPGR w Sokolowie 21. KPGR w Kurniku 22. PGR w Łęknie 23. KPGR Bieganowo 24. KPGR Kwilicz 25. KPGR Książ 26. KPGR Ptaszkowo 27. PGRyb. Lutom 28. PGRyb. Skoki 29. POHZ Pawłowice 30. PGR-P w Urbanu 31. PGR w Objezierzu 32. PR Karłowice 33. POHZ Poznań-Spława
woj. kaliskie	
1. PGR w Kaliszu 2. KPGR w Rusku 3. PGR w Lewkowie 4. PGR Sośnie	5. PGRyb. Przygodzice 6. HRO Kamień 7. KPGR w Raszewach 8. KPGR Taczanow-Pleszew
woj. konińskie	
1. PGRyb.Gosławice w Koninie 2. PGO w Domanikowie 3. PGR Strzałkowo 4. SHR Chodów	5. PGR Maliniec 6. PGR Brudzyń 7. PR-U w Kościelcu 8. RZZ "Herbapol" w Dębach
woj. leszczyńskie	
1. PPGR Wygnańczyce 2. KPGR Gościejewice 3. PGR Zaborowice 4. PGR w Gołaszynie	5. KPGR w Goli 6. PGR w Długich Starych 7. KPGR Karolew 8. KPGR Pudliszki

Oddział Terenowy w Rzeszowie	
woj. kieleckie	
1. PGRyb. w Górkach 2. PGRyb. Włoszczowa 3. PGR Przeleczek 4. PGR w Mirogonowicach	5. PGRyb. w Oksie 6. PGR w Sędziszowie 7. PGRyb. Wójcza
woj. rzeszowskie	
1. PGO w Mielcu 2. PGRyb. w Kolbuszowej	3. KPGR w Rzeszowie 4. PGR w Boguchwale
woj. przemyskie	
1. PGRyb. w Rudzie Rozan. 2. PGR w Makowisku 3. PN-Sz w Surochowie	4. PGR Medyka 5. PR Mielnów-Olszany
woj. krośnieńskie	
1. PGR w Iwoniczu 2. PGR w Wrobliku	3. PGR w Siedliskach 4. PGR w Bykowcach
woj. tarnowskie	
1. PPR Radłów 2. PGR w Brniu	3. PGR w Siedliskach 4. ZR w Zawadzie
woj. tarnobrzeskie	
1. PN-Sz w Żurawicy	
woj. nowosądeckie	
1. PPR Nawojowa	

Oddział Terenowy w Suwałkach	
woj. suwalskie	
1. PGR Straduny 2. PGR Kociołek Szlachecki 3. PGR Doba 4. PGR Ruda 5. PGR Lega 6. PGR Borzomy 7. PGR Głabowo	8. PGR Ławki 9. PGR Pierkunowo 10. PGR Przebród 11. PGR Wrony 12. PGR Zielonówek 13. PGR Turowo 14. PGR Ołownik
woj. białostockie	
1. PGR Kleszczele 2. PGH Sobolewo	3. PGR Juchnowice 4. PGR Gródek
woj. łomżyńskie	
1. PGR Poryte Jabłoń	2. PGR Kurowo

Oddział Terenowy w Szczecinie	
woj. szczecińskie	
1. KPGR Wolczyn 2. PPS Trzcińsko 3. KPGR Kamień Pomorski 4. KPGR Wolin 5. PGR Borkowo Wielkie 6. KPGR Mosty 7. KPGR Widuchowo 8. KPGR Dobra Szczec. 9. PGR Rzeplino 10. PGR Załom 11. PGR Komarowo 12. PR Storkówko 13. KPGR Przybiernów 14. PR Łęczyna 15. KPGR Pęczino w Ulikowie 16. PGR Koszewo 17. PGR Sulino 18. PGR Siedlice 19. PGR Barzkowice 20. KPGR Płoty 21. KPGR Resko 22. PPO Szczecin 23. KPGO Szczecin 24. KPGR Starogard Łobeski 25. PGR Obojno 26. KPGR Żabów 27. KPGR Wapnica	28. PGR Stargard 29. PGR Bogusławie 30. KPGR Ińsko 31. PGR Łozice 32. KPGR Troszyn 33. KPGR Sądów 34. PGR Skalin 35. KPGR Gardno 36. PGR Podlipce 37. PGR Mieszewo 38. KPGR Stołeczna 39. KPGR Lubanowo 40. PR Małkocin 41. PGR Strzyżno 42. PGR Krępcowo 43. PGR Grabowo 44. KPGR Warszyn 45. PR-H Buk 46. KPGR Radowo Małe 47. KPGR Barnim 48. KPGR Kulice 49. KPGR Kłodzino 50. KPGR Stara Dąbrowa 51. KPGR Cedynia 52. KPGR Chebówek 53. PGR Worowo 54. KPGR Dobra Nowogardzka
Oddział Terenowy we Wrocławiu	
woj. wrocławskie	
1. KR w Strzelinie 2. PGR Wilczkowice 3. PGR Karolin	4. PGR Siecieborowice 5. PPR "Stadnica" Wielka Lipa
woj. jeleniogórskie	
1. PGO Żarska Wieś	
woj. legnickie	
1. PPRyb.Mała Rasowa 2. PPRyb.Niedźwiedzica s/Goliszów 3. PPRyb. Przemków	4. PGR Głogów 5. PGO Legnica

WYKAZ PRZEDSIĘBIORSTW ZLIKWIDOWANYCH
(W TRAKCIE PRZEJMOWANIA)

Oddział Terenowy Warszawa	
1. POHZ Brzozów	11. GR Knyszyn
2. SK Stubowo	12. SK Kalników
3. PHRiN Szczecin	13. GR Nowy Modlin
4. GHR Lipie	14. GHRO Szymanów
5. GHR Więclawice	15. Poznańska HR
6. OHZ Osiek	16. GHR Szydłak
7. SK Racot	17. SK Krasne
8. SK Iwno	18. SK Posadowo
9. GHRO Gdańsk-Wieniec	19. SK Pępowo
10. GH Stare Pole	20. SK Nowielice
Oddział Terenowy Bydgoszcz	
1. RZZ Nowy Dwór	25. PGR Piątkowo
2. PGR Żnin	26. PGR Sławiano
3. PGR Cieślin	27. PGR Dąbki
4. PGR Chojnice	28. PGR Bartoszkowo
5. PGR Stefanowo	29. PRU Karsibór
6. PGR Kamieniec	30. PGRyb. Oleśnica
7. PGR Kuśnierz	31. PGRyb. Tarnowo
8. PRP Kraplewice	32. PGR Lubno
9. PGR Mogilno	33. PGR Lipka
10. PGR Płaczkowo	34. PGR Wysoka Mała
11. PGR Radzicz	35. PGR Stara Łubianka
12. PGR Rządkwino	36. PFTChl. Wieszówka
13. PGR Trzemeszno	37. PGR Zelgniewo
14. PGR Strzelno	38. PR Szwecja
15. KPGR Kusowo	39. PRP Różewo
16. PGO Bydgoszcz	40. PMB Różewo
17. PGR Wierzbiczany	41. PR Popowo
18. PGR Przysiek	42. KPGR Strzelce-F.Szamocin
19. PGR Jajkowo	43. PGR "Biorol" Walcz
20. PGR Mlewiec	44. KPGR Gołańcz
21. ZZr Orłowo	45. PGR Ruda
22. PG R-Sz. Gronówko	46. PGR Witrogoszcz
23. PGR Osiek	47. PUIPD Czajcze
24. PGR Wielka Łąka	48. PGR Stare

Oddział Terenowy Elbląg

1. PR Pichorowo	45. PPRIU Czernin
2. PSad. Czernin	46. PR Stążki
3. PGR Sztumska Wieś	47. PGR Fiszewo
4. PR Stogi	48. PGR Nowe Plony
5. PR Dworek	49. PR Drulity
6. PR Ramzy	50. PR Bruk
7. PGR Młoteczno	51. PR Prakwice
8. POHZ Sakówko	52. PR Pietrzwald
9. PRU Lichnowy	53. PPII Górki
10. PR Złotowo	54. PPGOG Bronowo Górne
11. PR Miłoradz	55. PGR Mareza
12. PGR Otlówek	56. PIII Wodynia
13. PR Powodowo	57. PGR Szymankowo
14. PR Boręty	58. POHZ Baloszyce
15. PR Pogorzała Wieś	59. PR Wysoka
16. PR Myszewo	60. POHZ Stegny
17. PR Świerki	61. PGR Pelplin
18. PR Parchowo	62. PGR Królów Las
19. OR Dyrze	63. PGR Skarszewy
20. PR Ninięta	64. PGR Swaróżyn
21. PR Durzyna	65. PGR Piaseczno
22. PR Wielbark	66. PGR Suchy Dąb
23. PR Kaczynos	67. PGR Małzawka
24. PR Cieszymowo	68. PGR Gorzędziej
25. PR Zielonki	69. PGR Rokitnica
26. PR Nowiny	70. PGR Długie Pole
27. PGR Cierpiętna	71. PGR Bożyny
28. PRH Jasna	72. PGR Grabina Zameczek
29. PR Szropy	73. PGR Krzywe Koło
30. PGR Radlewo	74. PGR Kursztyn
31. POHZ Rejsyty	75. PGR Lubań
32. PRH Watkowice	76. PGR Majewo
33. PGR Trankwice	77. PGR Pętkowice
34. PR Krzyżanowo	78. PGR Miłocin
35. PGR Podągi	79. PGR Nowa Wieś
36. PR Lipinka	80. PGR Domachowo
37. PGR Cisy	81. PGR Radoszewo
38. PR Tralewo	82. SHR Pszczółki
39. PR Nowy Staw	83. PGR Gniew
40. PGR Lisowo	84. PGR Błotnik
41. PR Barenty	85. PGR Dąbrówka
42. PR Sadowo I	86. PGR Janiszewo
43. PR Lisowo V	87. PGO Błotnik
44. PGR Stanowo	

Oddział Terenowy Gorzów Wlkp.	
1. PGR Radgoszcz 2. PGR Wysoka 3. PGR Miedzyrzecz 4. PGR Goraj 5. PGR Górzycza 6. PGR Drawno 7. PGR Tuczno 8. PGR Witnica 9. PGR Bobrówko 10. PGR Rzepin 11. PGR Międzyrzecz Jagielnik 12. PGR Dobiegniew Tuczarnia 13. PGR Maniszewo (leasing)	14. PGR Długie 15. PGR Siecieborzyce 16. PGR Sad Sieniawa 17. PGR Żagań 18. PGR Kruszyna 19. PGR Iłowa Żagańska 20. PGR Kalsk 21. PGR Sława 22. PGR Wężyska 23. PGR Otyń 24. PGR Sad Świebodzin 25. PGR Świebodzin 26. PGR Trzebiechów
Oddział Terenowy w Koszalinie	
1. PPR w Przybkowie 2. PGR w Parchlinie 3. PPR-U w Welnicy 4. KPGR w Tymieniu 5. PGR w Gonnym Małym 6. PGR w Drawsku Pomorskim 7. SOO Białogard 8. PGR Prosino 9. PGR w Sycewicach 10. SHR w Górzynie 11. PGR w Duninowie 12. PGR w Bytowie	13. PGR w Czarnej Dąbrówce 14. PGR w Łupawie 15. PGR w Leśnicach 16. PGR w Debrznie 17. PGR w Człuchowie 18. PZL w Objeździe 19. POHZ w Żoruchowie 20. POHZ w Kwasowie 21. PGR w Suchorzu 22. PGR w Smołdzinie 23. PGR w Osiekach
Oddział Terenowy Lublin	
1. PGR Kodeń 2. PGR Koroszczyn 3. PGR Połosk 4. PGR Staw 5. PPR Końskowola	6. PPSzkl. Leonów 7. PPO Łysolaje 8. PRRyb. Lublin 9. PGR Drwalew

Oddział Terenowy Łódź	
1. PGR Żeromin 2. PGRyb. Kluki 3. Komb.Rol.-Przem. Niechcice 4. PGR Niewiadów 5. PGR Góry 6. PGR Godzięby 7. PGR Krajków 8. PGR Głogowa 9. PGR Cieślin 10. PGR Ogorzelice	11. PGR Bukowie 12. PRyb.Łyszkowice 13. PRyb. Psary 14. PGR Smolice 15. PGR Rychłocice 16. PGR Góra Baldrzychowska 17. PPPU Kobierzyc 18. PGR Ligota 19. PGR Nakielnica
Oddział Terenowy Olsztyn	
1. PPGR w Zagrzewie 2. PPGR w Górowie Iław. 3. PPGR Kanigowo 4. PPGR w Grzebsku 5. PPGR Sławka Wielka 6. PPGR Osiekowo 7. PPGR Eldyty Wielkie 8. PPGR Zabrodzie 9. PPGR Rasząg 10. PPGR Kojtryny 11. PPR-P Lipowo 12. PPR-U Lipowo 13. PPGR Kreki 14. PPGR Sępól	15. PPGR Sątopy 16. PPGR w Smokowie 17. PPGR Wólka Orłowska 18. PPGR Księży Dwór 19. PPGR Żelazno 20. PPGR Tumiany 21. PPGR Niedźwiedź 22. PPGR Tejstyny 23. PPGR Grunwald 24. PPGR Strzałkowo 25. PGR Gutocha 26. PPGR Mięazychód 27. PPGR Droszewo 28. KPGR Lidzbark Welski
Oddział Terenowy w Opolu	
1. ZR-P Łodygowice 2. PPGR Moskorzew 3. PGO w Rogoźniku 4. SR-S w Wodzisławiu Śląskim 5. PGRyb. Kraków 6. ZR-P Rudawa	7. PPR Charbielin 8. PPR w Jakubowicach 9. PPR Zakrzów 10. PPRIU Biała Nyska 11. SHR Rogów Opolski 12. KPGR Gliwice
Oddział Terenowy w Rzeszowie	
1. GR w Czyżowie Szl. 2. GR w Karlikowie 3. GR w Chmielniku 4. GR-H w Tyliczu 5. GR-H w Tucholi 6. GR w Radlnej 7. GR w Przyleczku 8. PGR Brozejowice 9. PGRyb. Starzawa	10. GR Lubaczów 11. PGR Czystogard 12. PGR Średnia Wieś 13. PGR Serednica 14. PGR Kwaszów 15. PGR Szczawno 16. PGR Kalnica 17. GR-P Straszecin 18. GR Korytniki

Oddział Terenowy w Suwałkach	
1. PGR Sejny 2. PGR Maćki 3. PGR Dudka 4. PGR Imionek 5. PGR Liski 6. PGR Pozedrze 7. PGR Olecko	8. PGR Zielone Kamed. 9. PGR Czerwonka 10. PGR Swetajno 11. PGR Podgórze 12. PGR Staświny 13. PGO Białystok
Oddział Terenowy w Szczecinie	
1. PGR w Chlebówku 2. PGR w Dargomyślu 3. PGR w Drzeninie 4. PGR w Grzybnie 5. PGR w Golczewie	6. PGR w Łobzie 7. PGR w Pyrzycach 8. PGR w Rynowie 9. PGR w Stuchowie 10. PGR w Suliszewicach
Oddział Terenowy we Wrocławiu	
1. PGR Mierzyce 2. PGR Zagrodno 3. PGR Mikołajewo 4. PGR Żabice 5. PGR Lisiec 6. PGR Jawor 7. PGR Piotrowice k/ Jawora 8. PGR Wiadrów 9. PGR Chrostnik 10. PGR Krzeczyn Wielki 11. PGR Muchów 12. PGR Pogwizdów 13. ZP-D Osetnica 14. KPGR Rakowice Wielkie 15. PGR Leśna	16. PGR Zgorzelec 17. PGR Bukowiec 18. PR Gorzanów 19. ZR Makowice 20. PGR Gniechowice 21. PGR Wojcieszków 22. PGRyb. Ruda Suławska 23. PPRyb. Krośnica 24. PPRyb. Radziądz 25. PGR Leśnica 26. PGR Ścinawa 27. PGR Trzebnica 28. PPRyb.Stawno 29. PGR Piotrowice k/Kostom. 30. PGR Potasznica

**INFORMACJA O PRZEBIEGU PRZEJMOWANIA NIERUCHOMOŚCI ROLNYCH
POCHODZĄCYCH Z LIKWIDACJI PPGR* W 1992 R.**

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	PGR podlegające** przejściu do Zasobu WRSP		Państwowe przedsiębiorstwa gospodarki rolnej przejęte protokółami do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w okresie do:								% udział	
				30 czerwca		30 września		31 grudnia		ppgr przejętych do 31.12 do ppgr podle- gających przejęciu	gruntów przejętych do 31.12 do gruntów podlegających przeję- ciu		
		liczba	pow. gruntów w tys.ha	liczba	pow. gruntów w tys.ha	liczba	pow. gruntów w tys.ha						
1.	Warszawa	158	340,2	-	-	24	40,9	64	156,9	40,5	46,1		
2.	Bydgoszcz	168	306,1	-	-	21	44,8	58	130,8	34,5	42,7		
3.	Elbląg	152	218,1	-	-	20	23,2	43	53,9	28,3	24,7		
4.	Gorzów	94	280,9	-	-	9	27,5	26	67,3	27,7	24,0		
5.	Koszalin	157	340,4	1	1,4	12	34,0	52	147,4	33,1	43,3		
6.	Lublin	68	75,3	1	1,0	14	24,9	33	52,1	48,5	69,2		
7.	Łódź	52	33,0	-	-	11	5,0	25	16,3	48,1	49,6		
8.	Olsztyn	92	301,6	-	-	25	64,6	41	156,2	44,6	51,8		
9.	Opole	123	177,4	-	-	13	40,7	28	70,4	22,8	39,7		
10.	Poznań	68	239,3	7	13,3	44	176,4	57	214,1	83,8	89,5		
11.	Rzeszów	57	47,0	-	-	9	8,1	26	20,5	45,6	43,6		
12.	Suwałki	91	167,4	-	-	14	23,5	20	30,9	22,0	18,4		
13.	Szczecin	82	261,9	-	-	22	78,6	54	194,0	65,9	74,1		
14.	Wrocław	132	301,9	-	-	2	11,5	11	19,2	8,3	6,4		
15.	PR-P ZWRSP w Straszynie	1	39,6	1	39,6	1	39,6	1	39,6	100,0	100,0		
	Razem	1495	3130,1	10	55,3	241	643,3	539	1 369,6	36,1	43,8		

* pod pojęciem pgr należy rozumieć także: Państwowe Gospodarstwo Rybackie, Stacja Hodowli Roślin, Państwowy Ośrodek Hodowli Zarodowej itp., a także Przedsiębiorstwo Rolno-Przemysłowe Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w Straszynie (w skr. PR-P ZWRSP w Straszynie)

** pod pojęciem ppgr podlegające przejściu do Zasobu należy rozumieć wszystkie przedsi., których mienie Agencja powinna przejąć do końca 1993 r. a dane o nich pochodzą z informacji wstępnej o państwowych przedsi. gosp. rolnej opracowanej na podstawie przesłanych przez te przedsiębiorstwa ankiet w I kwartale 1992r. dane o przedsiębiorstwach przejętych do Zasobu pochodzą z informacji oddziałów terenowych Agencji.

**NIKTÓRE DANE O MIENIU PRZEJĘTYM PROTOKÓLARNE DO ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA
POCHODZĄCYM Z LIKWIDOWANYCH PPGR W 1992 R.**

Lp	Oddział Terenowy Agencji	Państw. przedś. gosp. rolnej przejęte do Zasobu WRSP		Liczba mieszkań	Liczba pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwie	Wartość majątku trwałego netto	Wartość majątku obrotowego	Obciążenia ogółem	W tym: kredyty i pożyczki
		liczba	pow. gruntów w ha						
w mln zł									
1.	Warszawa	64	156 919	19 031	15 369	3 906 411	977 294	749 254	324 411
2.	Bydgoszcz	58	130 779	10 941	6 738	2 349 997	449 993	361 963	199 204
3.	Elbląg	43	53 954	5 502	2 876	1 396 035	203 674	290 638	98 816
4.	Gorzów	26	67 276	6 053	3 968	1 260 260	236 572	241 946	117 913
5.	Koszalin	52	147 382	11 270	5 827	2 504 206	370 025	605 347	266 051
6.	Lublin	33	52 125	4 219	2 748	1 090 516	134 760	165 867	81 194
7.	Łódź	25	16 355	2 435	1 333	455 552	77 256	48 655	16 090
8.	Olsztyn	41	156 202	9 418	7 726	2 478 093	455 556	272 085	107 078
9.	Opole	28	70 406	7 091	5 338	1 623 469	505 302	271 436	76 279
10.	Poznań	57	214 150	26 661	19 606	5 474 576	1 060 423	917 056	436 016
11.	Rzeszów	26	20 483	2 464	1 940	814 937	104 950	113 593	70 116
12.	Suwałki	20	30 874	1 804	1 303	528 787	87 566	114 804	53 090
13.	Szczecin	54	194 007	15 818	10 680	3 177 751	514 652	695 682	308 261
14.	Wrocław	11	19 162	3 046	1 477	517 672	112 140	86 164	21 927
15.	PR-P ZWRSP w Straszynie	1	39 557	2 927	3 483	1 866 326	252 116	1 210 279	778 186
RAZEM		539	1 369 631	128 680	90 412	29 444 588	5 542 279	6 144 769	2 954 632

Źródło: - informacje z oddziałów terenowych Agencji
- dane zawarte w zestawieniu, podano wg stanu na dzień przejęcia mienia z poszczególnych przedsiębiorstw.

**INFORMACJA O PRZEBIEGU PRZEJMOWANIA GRUNTÓW PFZ
DO ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA W 1992 R.**

Lp	Oddział Terenowy Agencji	Grunty PFZ podlegające przejściu do Zasobu stan na 31.12.1991r.	Grunty PFZ przejęte do Zasobu WRSP wg stanu na:				% udział gruntów PFZ przejętych do 31.12 do gruntów podlegających przejściu
			w h e k t a r a c h			31 grudnia	
			30 czerwca	30 września			
1.	Warszawa	3270	-	-	12	0,4	
2.	Bydgoszcz	38311	400	897	1 314	3,4	
3.	Elbląg	30019	133	2573	4 334	14,4	
4.	Gorzów	70729	931	3284	8 380	11,9	
5.	Koszalin	40683	142	1287	2 068	5,2	
6.	Lublin	117861	217	5433	11 569	9,8	
7.	Łódź	45089	345	737	1 503	3,3	
8.	Olsztyn	58860	244	2449	7 486	12,7	
9.	Opole	66111	6	232	1 021	1,5	
10.	Poznań	37156	77	603	2 022	5,4	
11.	Rzeszów	81219	-	854	1 215	1,5	
12.	Suwałki	76340	6015	8796	13 321	17,5	
13.	Szczecin	38198	884	1356	2 392	6,3	
14.	Wrocław	93950	93	1447	2 613	2,8	
15.	PR-P ZWRSP w Straszynie	-	-	-	-	-	
RAZEM		797796	9487	29948	59 250	7,4	

Źródło: - grunty podlegające przejściu - dane GUS;
- grunty przejęte - informacje z oddziałów terenowych Agencji.

**NIKTÓRE DANE O PRZETARGACH NA SPRZEDAŻ LUB DZIERŻAWĘ MIENIA POCHODZĄCEGO ZE ZLIKWIDOWANYCH
PPGR I Z PFZ W 1992 R.**

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Liczba ogłoszonych				Liczba odbytych przetargów	Pow. gruntów oferowanych do sprzedaży lub dzierżawy	Powierzchnia gruntów w stos. do których ustalono nabywców na:	
		wykazów		przetargów				sprzedaż	dzierżawę
		ogółem	w tym: w prasie centr.	ogółem	w tym: w prasie centr.				
1.	Warszawa	15	13	14	12	13	4654	24	2431
2.	Bydgoszcz	32	19	60	22	60	12086	148	9751
3.	Elbląg	28	15	17	7	11	3579	1205	607
4.	Gorzów Wlkp.	13	13	22	20	16	14388	124	12119
5.	Koszalin	32	21	18	18	11	9674	1557	1109
6.	Lublin	25	12	26	6	26	14155	2363	9570
7.	Łódź	8	6	15	15	11	5632	420	488
8.	Olsztyn	31	29	76	76	76	52159	741	8333
9.	Opole	57	45	22	22	12	43726	-	1017
10.	Poznań	128	35	125	37	102	33839	5879	19320
11.	Rzeszów	9	5	9	5	9	1055	-	-
12.	Suwałki	14	14	23	13	22	15752	338	3272
13.	Szczecin	19	19	30	10	16	15896	1089	6545
14.	Wrocław	85	1	23	1	21	134	96	-
15.	PR-P Straszecin	6	6	-	-	-	-	-	-
R a z e m		502	253	480	264	406	226729	13984	74472

INFORMACJA O ZAGOSPODAROWANIU GRUNTÓW POPRZEC SPRZEDAŻ LUB DZIERŻAWĘ W 1992 R.

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Powierzchnia gruntów sprzedanych - ha			Liczba zawar- tych umów sprzedaży		Powierzchnia gruntów wydzierżawionych - ha			Liczba zawar- tych umów dzierżawy	
		ogółem*	z likwid. przeds.	z PFZ	ogółem	w tym z osob. fiz.	ogółem*	z likwid. przeds.	z PFZ	ogółem	w tym z osob. fiz.
1.	Warszawa	-	-	-	-	-	944	944	-	3	2
2.	Bydgoszcz	145	-	114	64	62	5854	5180	425	143	131
3.	Elbląg	1205	420	785	89	88	607	607	-	5	5
4.	Gorzów	435	-	435	362	362	3065	-	3065	2785	2785
5.	Koszalin	1660	1557	103	63	61	1794	1345	449	232	231
6.	Lublin	527	206	321	35	34	9881	6263	3618	36	29
7.	Łódź	420	-	420	154	152	488	488	-	12	12
8.	Olsztyn	842	650	192	69	68	2650	668	1982	244	244
9.	Opole	48	-	48	16	16	256	-	256	81	81
10.	Poznań	2043	1992	51	268	255	14191	12315	1867	22	9
11.	Rzeszów	425	-	425	104	104	1332	1284	48	100	100
12.	Suwałki	1146	226	920	710	710	2819	1277	1542	550	549
13.	Szczecin	295	49	246	245	244	4985	4937	48	18	17
14.	Wrocław	336	-	336	198	198	-	-	-	-	-
15.	PR-P Straszę- cin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
R a z e m		9527	5100	4396	2377	2354	48866	35308	13300	4231	4195

* ogółem - obejmuje również grunty pochodzące z innych tytułów; w przypadku sprzedaży 31 ha, w przypadku dzierżawy 258 ha.

NIKTÓRE DANE O ZMIANACH W STANIE ZASOBU WRSP ORAZ FORMACH JEGO ZAGOSPODAROWANIA W 1992 R.

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Powierzchnia gruntów przejętych do Zasobu	Powierzchnia gruntów		Pow. grun- tów ogółem	w tym: użytki rolne	Z powierzchni gruntów ogółem w zagospodarowaniu prze:			Pow. gruntów przejętych z PFZ oczekują- cych na for- malne zago- spodarowanie
			sprzedanych	przekazanych nieodpłatnie			tymczasowego zarządcę	dzierzawę	odlogowanie	
w h e k t a r a c h										
1.	Warszawa	156932	-	24	156908	144738	155963	944	1	-
2.	Bydgoszcz	132889	145	38	132706	94258	125433	5854	854	541
3.	Elbląg	58295	1205	1	57089	52160	52927	607	-	3555
4.	Gorzów	76149	435	1	75713	69578	67276	3065	-	5372
5.	Koszalin	150149	1660	33	148456	137673	144447	1794	1835	380
6.	Lublin	63694	527	41	63126	55264	45627	9881	6611	1007
7.	Łódź	17907	420	-	17487	16238	15867	488	275	857
8.	Olsztyn	164015	842	25	163148	103155	155551	2650	2136	2811
9.	Opole	71427	48	7	71372	66943	70406	256	193	517
10.	Poznań	216180	2043	104	214033	190134	199747	14191	-	95
11.	Rzeszów	21698	425	5	21268	17497	19199	1332	10	727
12.	Suwałki	44486	1146	42	43298	38452	29331	2819	2721	8427
13.	Szczecin	196668	295	33	196340	168371	189014	4985	204	2137
14.	Wrocław	22186	336	29	21821	19127	19332	-	170	2319
15.	PR-P ZWRSP w Straszynie	39557	-	653	38904	34263	38904	-	-	-
RAZEM		1432232	9527	1036	1421669	1207851	1329024	48866	15010	28745

* - przekazane nieodpłatnie obejmują również 682 ha przekazane w zarząd Parkom Narodowym oraz 24 ha do spółki,

** - nie wyszczególnione są grunty przekazane w administrowanie, o powierzchni 24 ha.

Źródło: - informacje z oddziałów terenowych Agencji.

**INFORMACJA O POZIOMIE ZATRUDNIENIA W PAŃSTWOWYCH PRZEDSIĘB. GOSPODARKI ROLNEJ
PODLEGAJĄCYCH PRZEJĘCIU I PRZEJĘTYCH DO ZASOBU WRSP**

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Państw. przeds. gospodarki rolnej podlegające przejęciu do Zasobu WRSP wg stanu na 31.12.1991 r.*				Państw. przeds. gospodarki rolnej przejęte do Zasobu WRSP w 1992 r.*			
		liczba	pow. gruntów w ha	liczba zatrudnionych		liczba	pow. gruntów w ha	liczba zatrudnionych	
				ogółem	na 100 ha gruntów			ogółem	na 100 ha gruntów
1.	Warszawa	158	340241	38059	11,2	64	156919	15369	9,8
2.	Bydgoszcz	168	306144	27636	9,0	58	130770	6738	5,2
3.	Elbląg	152	218093	15735	7,2	43	53954	2876	5,3
4.	Gorzów	94	280867	19537	7,0	26	67276	3968	5,9
5.	Koszalin	137	340407	18767	5,5	52	147382	5827	4,0
6.	Lublin	68	75291	7732	10,3	33	52125	2748	5,3
7.	Łódź	52	32961	4414	13,4	25	16355	1333	8,2
8.	Olsztyn	92	301615	27032	9,0	41	156202	7726	5,0
9.	Opole	123	177372	16552	9,3	28	70406	5338	7,6
10.	Poznań	68	239275	26553	11,1	57	214150	19606	9,2
11.	Rzeszów	57	46967	4272	9,1	26	20483	1940	9,5
12.	Suwałki	91	167446	9046	5,4	20	30874	1303	4,2
13.	Szczecin	82	261906	18088	6,9	54	194007	10680	5,5
14.	Wrocław	132	301941	23690	7,9	11	19162	1477	7,7
15.	PR-P ZWRSP w Straszynie	1	39557	3483	8,8	1	39557	3483	8,8
	RAZEM	1495	3130083	260596	8,3	539	1369631	90412	6,6

* - pod pojęciem ppgr podlegające przejęciu do Zasobu należy rozumieć wszystkie przeds., których mienie Agencja powinna przejąć do końca 1993 r. a dane o mieniu pochodzą z informacji wstępnej o państwowych przeds. gosp. rolnej opracowanej na podstawie przesłanych przez te przedsiębiorstwa ankiet w I kwartale 1992 r., a dane o przeds. przejętych do Zasobu pochodzą z informacji oddziałów terenowych Agencji i ujmują ich stan na dzień przejęcia mienia z poszczególnych przedsiębiorstw.

NIEKTÓRE DANE FINANSOWE O PAŃSTWOWYCH PRZEDSIĘBIORSTWACH GOSPODARKI ROLNEJ.

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	*a) Państwowe przeds. gosp. rolnej podlegające przejściu do Zasobu WRSP wg stanu na 31.12.1991 r. *b) Państwowe przeds.gospodarki rolnej przejęte protokólnie d.c. Zasobu WRSP w 1992 r.										w tym: kredyty i pożyczki w mln zł	
		pow. gruntów w ha	majątek w mln zł				obciążenia w mln. zł						
			trwały netto	na 1 ha gruntów	obrotowy	na 1 ha gruntów	ogółem	na 1 ha gruntów	ogółem	na 1 ha gruntów			
1.	Warszawa a) b)	340241 156919	11523280 3906411	33,9 24,9	1614550 977294	4,8 6,2	1173952 749254	3,5 4,8	697784 324411		na 1 ha gruntów	2,1 2,1	
2.	Bydgoszcz a) b)	306144 130779	7211451 2349997	23,6 18,0	987121 449993	3,2 3,4	1574378 361963	5,1 2,8	1245913 199204			4,1 1,5	
3.	Elbląg a) b)	218093 53954	5972802 1396035	27,4 25,9	621765 203674	2,9 3,8	1110397 290638	5,1 5,4	535644 98816			2,5 1,8	
4.	Gorzów a) b)	280867 67276	7762056 1260260	27,6 18,7	963539 236572	3,4 3,5	1109729 241946	4,0 3,6	592987 117913			2,1 1,8	
5.	Koszalin a) b)	340407 147382	8179500 2504206	24,0 17,0	839690 370025	2,5 2,5	1154330 605347	3,4 4,1	551637 266051			1,6 1,8	
6.	Lublin a) b)	75291 52125	2920891 1090516	38,8 20,9	321387 134760	4,3 2,6	288571 165867	3,8 3,2	157659 81194			2,1 1,6	
7.	Łódź a) b)	32961 15355	1457460 455552	44,2 27,9	186718 77256	5,7 4,7	135280 48655	4,1 3,0	59730 16090			1,8 1,0	
8.	Olsztyn a) b)	301615 156202	6327519 2478093	21,0 15,9	1034688 455556	3,4 2,9	948844 272085	3,2 1,7	382106 107078			1,3 0,7	
9.	Opole a) b)	177372 70406	6177662 1623469	34,8 23,1	821373 505302	4,6 7,2	468465 271436	2,6 3,9	223289 76279			1,3 1,1	
10.	Poznań a) b)	239275 214150	8740716 5474576	36,5 25,6	1110047 1060423	4,6 5,0	740191 917056	3,1 4,3	439304 436016			1,8 2,0	
11.	Rzeszów a) b)	46967 20483	1940601 814937	41,3 39,8	175036 104950	3,7 5,1	236444 113593	5,0 5,6	146255 70116			3,1 3,4	
12.	Suwałki a) b)	167446 30874	3605929 528787	21,5 17,1	405044 87566	2,4 2,8	539489 114804	3,2 3,7	340521 53090			2,0 1,7	
13.	Szczecin a) b)	261906 194007	4253060 3177751	16,2 16,4	660069 514652	2,5 2,7	858505 695682	3,3 3,6	501505 308261			1,9 1,6	

14.	Wrocław	a) b)	301941 19162	9024125 517672	29,9 27,0	1102689 112140	3,7 5,9	1137432 86164	3,8 4,5	650375 21927	2,2 1,1
15.	PR-P ZWRSP w Straszęcinie	a) b)	39557 39557	1958600 1866326	49,5 47,2	575000 252116	14,5 6,4	1169797 1210279	29,6 30,6	680432 778186	17,2 19,7
	RAZEM	a) b)	3130083 1369631	87055652 29444588	27,8 21,5	11418716 5542279	3,7 4,0	12645804 6144769	4,0 4,5	7205141 2954632	2,3 2,2

* - pod pojęciem ppgr podlegające przejęciu do Zasobu należy rozumieć wszystkie przedsiębiorstwa, których mienie Agencja powinna przejąć do końca 1993 r. a dane o nich pochodzą z informacji wstępnej o państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej opracowanej na podstawie przesłanych przez te przedsiębiorstwa ankiet w I kwartale 1992 r., a dane o przedsiębiorstwach przejętych do Zasobu pochodzą z informacji oddziałów terenowych Agencji i ujmują ich stan na dzień przejęcia mienia z poszczególnych przedsiębiorstw.

**INFORMACJA O WYNIKACH FINANSOWYCH ZLIKWIDOWANYCH PPGR I UTWORZONYCH
NA BAZIE ICH MIENIA GOSPODARSTW ROLNYCH SKARBU PAŃSTWA ZA 1992 R**

Lp.	Oddział Terenowy Agencji	Przy- chody ogółem	Koszty uzysk- ania przy- chodów	Zysk netto	Strata netto	Mają- tek obro- towy	Zobo- wiza- nia ogółem	w tym: kre- dyty i poży- czki	Koszty rodza- jowe ogó- łem	w tym:						po- droże służ- bowe
										amor- tyzacja	zużycie mate- riałów i energii	us- ługi obce	wyna- gro- dzenia brutto	narzu- ty na wyna- gro- dzenia		
mld zł																
1.	Warszawa	1745	1840	112	262	1072	796	346	1555	188	525	81	441	166	4	
2.	Bydgoszcz	1274	1438	72	313	636	609	342	1297	145	509	67	302	112	2	
3.	Elbląg	425	532	21	176	230	283	109	486	65	213	35	109	41	0	
4.	Gorzów	502	612	16	138	263	261	137	542	61	243	28	128	47	1	
5.	Koszalin	746	1040	6	384	595	902	411	878	119	362	41	228	82	1	
6.	Lublin	310	364	31	101	171	141	74	327	46	131	18	80	29	0	
7.	Łódź	204	233	4	44	133	76	14	197	22	69	10	52	19	0	
8.	Olsztyn	1116	1284	95	269	606	314	154	1173	137	476	51	285	105	1	
9.	Opole	1064	925	221	109	547	369	197	1046	123	495	54	254	101	1	
10.	Poznań	1952	2161	136	428	1316	940	491	2158	225	738	90	578	221	3	
11.	Rzeszów	167	199	11	59	91	124	72	186	30	59	9	57	20	0	
12.	Suwałki	207	263	6	79	116	119	68	223	32	65	13	66	23	0	
13.	Szczecin	1050	1420	38	516	567	430	387	1279	159	437	69	373	135	2	
14.	Wrocław	248	262	9	34	90	46	15	227	21	91	18	56	22	0	
	RAZEM	11010	12573	778	2912	6433	5410	2817	11574	1373	4413	584	3009	1123	15	

Źródło: sprawozdania - F-02 za okres od 1.01.1992 r. do dnia likwidacji ppgr i F-01 za okres od powstania gospodarstw rolnych Skarbu Państwa do 31.12.1992 r.